

(111) ਕਿ ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ ਘੋਸ਼ਣਾ ਨੂੰ ਗਲਤ ਜਾਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਾਹਰਲੇ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ;

ਅਦਾਲਤ ਆਪਣੀ ਰਾਏ ਨੂੰ ਵਿਧਾਨਕ ਅਥਾਰਟੀ ਦੀ ਥਾਂ ਨਹੀਂ ਲੈਂਦੀ, ਪਰ ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਸਿਰਫ ਇਹ ਮੰਨਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਨਜ਼ਰਾਂ ਵਿੱਚ ਕਦੇ ਵੀ ਜ਼ਰੂਰੀਤਾ ਦੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਵੀ ਅਦਾਲਤ ਇਸ ਕਿਸਮ ਦੀ ਖੋਜ 'ਤੇ ਆਉਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਅਪ੍ਰਵਾਨਿਤ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਤੋਂ ਕਦੇ ਵੀ ਸੰਕੋਚ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਨਾਗਰਿਕ ਨੂੰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 5-ਏ ਦੇ ਤਹਿਤ ਉਸਦੇ ਕੀਮਤੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਧਿਕਾਰ ਤੋਂ ਵਾਂਝੇ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਕੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਆਧਾਰ ਜਾਂ ਦੋਸ਼ ਦੇ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜਾਂ ਸਬੰਧਤ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਆਪਣਾ ਮਨ ਲਾਗੂ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਚੀਜ਼ਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਵਿੱਚ, ਹਰੇਕ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਵੀ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸਮੱਗਰੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਰਾਜ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖਣ ਲਈ ਚੁਣਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਘੋਸ਼ਣਾ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀਤਾ 'ਤੇ ਸਵਾਲ ਉਠਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

(31) ਇਨ੍ਹਾਂ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਨਾਲ ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਵਿਦਵਾਨ ਭਰਾ ਸ਼ਮਸ਼ੇਰ ਬਹਾਦਰ, ਜੇ.

ਕੇ.ਐਸ.ਕੇ

ਡਿਸਕਲੇਮਰ:- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ-ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਗੁਲਜ਼ੇਬਾ

ਫੁਲ ਬੈਂਚ

ਦਯਾ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਮਹਾਜਨ ਸ਼ਮਸ਼ੇਰ ਬਹਾਦਰ ਅਤੇ ਆਰ.ਐਸ.ਨਰੂਲਾ, ਜੇ.ਜੇ.

ਕਾਨਿਆਵਾਲੀ ਕੋ-ਆਪਰੇਟਿਵ ਫਾਰਮਿੰਗ ਸੋਸਾਇਟੀ ਏ.ਟੀ

ਕਾਨਿਆਵਾਲੀ ਅਤੇ ਹੋਰ,— ਪਟੀਸ਼ਨਰ,
ਬਨਾਮ

ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ, -ਜਵਾਬਦਾਰ।

1968 ਦੀ ਸਿਵਲ ਰਿੱਟ ਨੰ. 621

30 ਅਪ੍ਰੈਲ 1969

ਪੰਜਾਬ ਸਕਿਊਰਿਟੀ ਆਫ ਲੈਂਡ ਟੈਨਿਊਰਜ਼ ਐਕਟ (1953 ਦਾ X 1962 ਦੇ XIV ਦੁਆਰਾ ਸੋਧਿਆ ਗਿਆ)— S-10-A(c)- ਦੇ ਅਧੀਨ ਵਰਤੋਂ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ— ਕਦੋਂ ਲਾਗੂ ਹੋਣਾ ਹੈ- S. 19-B— ਕੀ ਧਾਰਾ 10 ਤੋਂ ਸੁਤੰਤਰ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੰਮ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। -ਏ— ਸੈਕਸ਼ਨ 19-ਬੀ ਦੀ 30 ਜੁਲਾਈ, 1958 ਤੋਂ ਸੰਚਾਲਨ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 10-ਏ ਦੀ ਸੋਧ ■ 15 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1953 ਤੋਂ ਸੰਚਾਲਿਤ—ਐਸ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ। 10-ਏ— ਕੀ 15 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1953 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੇ ਸਾਰੇ ਤਬਾਦਲਿਆਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ— ਮਾਲਕ ਕੋਲ ਵਾਧੂ ਜ਼ਮੀਨ—ਅਜਿਹੀ ਜ਼ਮੀਨ

**Title Kanianwali Co-operative Farming Society at Kanianwali and others
v. The State of Punjab and others (Mahajan, J.)**

15 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1953 ਅਤੇ 30 ਜੁਲਾਈ, 1958 ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਟਰਾਂਸਫਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ— ਤਬਾਦਲਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜ਼ਮੀਨ ਅਤੇ 1 ਤਬਾਦਲਾਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਰੱਖੀ ਗਈ ਜ਼ਮੀਨ ਉਸ ਦੇ ਮਨਜ਼ੂਰਸ਼ੁਦਾ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਾ ਹੋਵੇ— ਅਜਿਹਾ ਤਬਾਦਲਾ—ਕੀ ਜਾਇਜ਼ ਹੈ—ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ—ਆਬਜੈਕਟ ਅਤੇ ਐਕਟ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਦਾ ਖਿਆਨ—ਕੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਨੂੰ ਲੱਭਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

(ਬਹੁਮਤ ਸ਼ਮਸ਼ੇਰ ਬਹਾਦੁਰ ਅਤੇ ਆਰ.ਐਸ. ਨਰੂਲਾ, ਜੇ. ਜੇ. ਮਹਾਜਨ, ਜੇ. ਕੰਟਰਾ. ਦੁਆਰਾ) ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਸੁਰੱਖਿਆ ਜ਼ਮੀਨੀ ਕਾਰਜਕਾਲ ਐਕਟ, 1953 ਦੀ ਧਾਰਾ 10-ਏ ਦੀ ਧਾਰਾ (ਸੀ) ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਵਰਤੋਂ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਨੂੰ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। 15 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1953 ਤੋਂ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗਾ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਕਿਸੇ ਅਦਾਲਤ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਫੈਸਲੇ, ਫ਼ਰਮਾਨ ਜਾਂ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ 15 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1953 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਅਣਡਿੱਠ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। (ਪੈਰਾ 18)।

ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 19-ਬੀ ਗੈਰ-ਰੋਧਕ ਧਾਰਾ "ਧਾਰਾ 10-ਏ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ" ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੈ, ਜਿਸਦਾ ਸਾਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਲਈ ਧਾਰਾ 10-ਏ ਦੇ ਅਧੀਨ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਓਵਰਰਾਈਡਿੰਗ ਅਥਾਰਟੀ। ਕਿਉਂਕਿ ਸਰਪਲੱਸ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਨਹੀਂ ਰਹੇਗਾ। ਧਾਰਾ 10-ਏ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਣਾਈ ਗਈ ਧਾਰਾ, 15 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1953 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਦਾਲਤੀ ਹੁਕਮ ਜਾਂ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਹ 30 ਜੁਲਾਈ, 1958 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਬੀ ¹ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਸਰਪਲੱਸ ਖੇਤਰ ਵਜੋਂ ਵਰਤੋਂ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ। (ਪੈਰਾ 21)।

(ਪ੍ਰਤੀ ਨਰੂਲਾ, ਜੇ.) ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 19-ਬੀ ਨੇ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ 30 ਜੁਲਾਈ, 1958 ਨੂੰ ਦਿਨ ਦੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਦੇਖੀ, ਜਦੋਂ ਗਵਰਨਰ ਆਰਡੀਨੈਂਸ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਕਲਪਨਾ ਕਰਨਾ ਕਿ ਧਾਰਾ 19-ਬੀ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਨੂੰ ਉਸ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਸ 'ਤੇ ਮੁੱਖ ਧਾਰਾ ਖੁਦ ਲਾਗੂ ਹੋਈ ਸੀ, ਤਰਕਹੀਣ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਧਾਰਾ 19-ਬੀ ਵਿੱਚ 15 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1953 ਤੋਂ ਸੋਧ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੁੰਦੀ, ਤਾਂ ਇਹ ਸੋਧ ਹਵਾ ਵਿੱਚ ਲਟਕ ਗਈ ਹੋਣੀ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਮੁੱਖ ਉਪਬੰਧ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸੋਧ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਸੀ, 30 ਜੁਲਾਈ, 1958 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੇਂ ਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਅਧਿਕਤਮ ਸੰਭਾਵੀ ਪਿਛਾਖੜੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਜੋ ਵਿਧਾਨ ਮੰਡਲ ਦੁਆਰਾ ਧਾਰਾ 19-ਬੀ ਦੀ ਸੋਧ ਲਈ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ, ਉਹ ਮੁੱਖ ਵਿਵਸਥਾ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ 30 ਜੁਲਾਈ, 1958 ਸੀ; ਅਤੇ ਇਹ ਉਹ ਹੈ ਜੋ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ ਕੀਤਾ। 1962 ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 19-ਬੀ ਵਿੱਚ 30 ਜੁਲਾਈ, 1958 ਤੋਂ ਸੋਧ ਕਰਨ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸਾਰੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਤੇ ਵਿਵਹਾਰਕ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਸਾਰੇ ਸਬੰਧਤਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਭੁੱਲ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਣਸੋਧਿਆ ਸੈਕਸ਼ਨ 19-ਬੀ ਕਦੇ 1958 ਦੇ ਆਰਡੀਨੈਂਸ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਕਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਸੀ। ਕਿਤਾਬ ਜਾਂ ਹੋਂਦ ਵਿੱਚ. 30 ਜੁਲਾਈ, 1958 ਤੋਂ ਧਾਰਾ 19-ਬੀ ਦੀ ਪਿਛਲੀ ਸੋਧ ਉਸ ਧਾਰਾ ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਨੂੰ ਪਹਿਲੇ ਦਿਨ ਤੋਂ ਹੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 10-ਏ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਧਾਰਾ 19-ਬੀ ਲਾਗੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। (ਪੈਰਾ 31)।

ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 10-ਏ 15 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1953 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਤਬਾਦਲੇ ਦੁਆਰਾ ਸਾਰੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਨਾ ਕਿ ਸਿਰਫ ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਜੋ 30 ਜੁਲਾਈ, 1958 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਲਾਗੂ ਹੋਏ ਸਨ। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 19-ਬੀ(1) ਨੂੰ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਦਿਨ ਤੋਂ ਹੀ ਧਾਰਾ 10-ਏ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ, ਅਤੇ ਕਦੇ ਵੀ ਧਾਰਾ 10-ਏ ਤੋਂ ਸੁਤੰਤਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। (ਪੈਰਾ 35)

ਹੋਲਡ, (ਪ੍ਰਤੀ ਮਹਾਜਨ ਜੇ. ਕੰਟਰਾ.) ਕਿ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਤਬਾਦਲਾ, ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਮਾਲਕ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਵਾਧੂ ਹੈ, ਨਾ ਸਿਰਫ ਜਾਇਜ਼ ਹਨ; ਪਰ 'ਸਰਪਲੱਸ ਖੇਤਰ' ਟਰਾਂਸਫਰ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਦੇ ਹੱਥੋਂ ਸਰਪਲੱਸ ਨਹੀਂ ਰਹੇਗਾ ਜੇਕਰ ਕੁੱਲ ਮਿਲਾ ਕੇ ਤਬਾਦਲਾਕਰਤਾ ਕੋਲ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਹੀ ਕਬਜ਼ਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਤਬਾਦਲੇ 'ਤੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਖੇਤਰ ਉਸ ਦੇ ਅਨੁਮਤੀ ਜਾਂ ਰਾਖਵੇਂ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਜੋ ਵੀ ਉਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੈ। ਅਨੁਮਤੀਯੋਗ ਅਤੇ ਰਾਖਵਾਂ ਖੇਤਰ ਸਰਪਲੱਸ ਖੇਤਰ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਹ ਸਿਰਫ 30 ਜੁਲਾਈ, 1958 ਤੱਕ ਲਾਗੂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਤਬਾਦਲਿਆਂ ਨੂੰ ਹੀ ਰੱਖੇਗਾ। ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੇ ਸਾਰੇ ਤਬਾਦਲਿਆਂ ਦਾ ਇਹ ਨਤੀਜਾ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿਉਂਕਿ ਸੈਕਸ਼ਨ 10-ਏ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਤਬਾਦਲੇ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 19-ਬੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। (ਪੈਰਾ 13)।

ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਵਸਤੂਆਂ ਅਤੇ ਕਾਰਨਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਹਵਾਲਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਨਿਰਮਾਣ ਦਾ ਨਿਯਮ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਨੂੰ ਵਿਧਾਨ ਦੀ ਸਾਦੀ ਅਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਭਾਸ਼ਾ ਤੋਂ ਇਕੱਠਾ ਕਰਨਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਇਹ ਕੇਵਲ ਉਹ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਭਾਸ਼ਾ ਸਾਦੀ ਜਾਂ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਵਾਲੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਇਹ ਸਹਾਇਤਾ ਵਸਤੂਆਂ ਅਤੇ ਇਸਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। (ਪਰਾ 11)।

(ਪ੍ਰਤੀ ਨਰੂਲਾ, ਜੇ.) ਕਿ ਵਸਤੂਆਂ ਦੇ ਬਿਆਨ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਪਾਸ ਕਰਨ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਬਿੱਲ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਸਮੇਂ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਮੌਜੂਦ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ ਅਤੇ ਜਿਸ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਬਿੱਲ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਪਿਛਲੇ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। (ਪਰਾ 29)।

3 ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਚ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮਾਨਯੋਗ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ , ਦੁਆਰਾ ਕੇਸ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ? ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਜਸਟਿਸ 2 ਡੀ.ਕੇ. ਮਹਾਜਨ ਅਤੇ ਮਾਣਯੋਗ ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਜਸਟਿਸ ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਨੇ 16 ਫਰਵਰੀ, 1968 ਨੂੰ ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਵਾਲ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਇੱਕ ਵੱਡੇ ਬੈਚ ਨੂੰ ਸੌਂਪਿਆ। ਮਾਨਯੋਗ ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਜਸਟਿਸ ਡੀ.ਕੇ. ਮਹਾਜਨ, ਮਾਨਯੋਗ ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਜਸਟਿਸ ਸ਼ਮਸ਼ੇਰ ਬਹਾਦੁਰ ਅਤੇ ਮਾਨਯੋਗ ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਜਸਟਿਸ ਆਰ.ਐੱਸ. ਨਰੂਲਾ ਦੇ ਫੁੱਲ ਬੈਚ ਨੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ 30 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1969 ਨੂੰ ਕੇਸ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ।

ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 226 ਅਤੇ 227 ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਟੀਸ਼ਨ p 1 ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ 30 ਅਕਤੂਬਰ ਨੂੰ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 2 ਤੋਂ 4, ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ, ਹੁਕਮ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਢੁਕਵੀਂ ਰਿੱਟ, ਆਦੇਸ਼ ਜਾਂ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੀ ਰਿੱਟ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ। , 1967, 6 ਮਾਰਚ, 1967 ਅਤੇ 5 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1966 ਨੂੰ ਕ੍ਰਮਵਾਰ ਅਤੇ ਸਰਪਲੱਸ ਘੋਸ਼ਿਤ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਸਰਪਲੱਸ ਪੂਲ ਵਿੱਚੋਂ ਛੱਡਣਾ।

DS N EHRA ਅਤੇ BS B AJWA , ਇੱਕ ਵਕੀਲ , ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਲਈ।

ਐਸ ਅਰਹਾਦੀ , ਐਨਐਸ ਬੀ ਹਟੀਆ ਦੇ ਨਾਲ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ , ਇੱਕ ਡਵੇਕੋਟ , ਇੱਕ ਡੀਵੇਕੋਟ ਲਈ -ਜੀ ਐਨਰਲ , ਪੀ ਯੂਨਜਬ , ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਲਈ।

ਨਿਰਣਾ

ਮਹਾਜਨ, ਜੇ.—'ਇਹ ਫੁੱਲ ਬੈਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਟਕਰਾਅ ਨੂੰ ਸੁਲਝਾਉਣ ਲਈ ਗਠਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਪੰਜਾਬ ਸਕਿਉਰਿਟੀ ਆਫ ਲੈਂਡ ਟੈਨਿਊਰਸ (ਸੋਧ ਅਤੇ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕਤਾ) ਐਕਟ, 1S62 (ਐਕਟ ਨੰ. 14) ਦੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਹਨ। 1962 ਦਾ) ਕੀ ਪਿਛਾਂਹਖਿੱਚੂ ਜਾਂ ਲਾਭਦਾਇਕ ਹਨ ? ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੇ ਇੱਕ ਸਮੂਹ ਨੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 19-ਬੀ ਸਮੇਤ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਸਾਰੇ ਪ੍ਰੋਵਿਜ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਪਿਛਾਂਹਖਿੱਚੂਤਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਹੈ ; ਜਦੋਂ ਕਿ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੇ ਦੂਜੇ ਸਮੂਹ ਨੇ ਸਿਰਫ ਧਾਰਾ 19-ਬੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਐਕਟ ਦੁਆਰਾ ਸੋਧਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਇੱਕ ਸੰਭਾਵੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

**The Kanianwali Co-operative Farming Society at Kanianwali and others
v. The State of Punjab and others (Mahajan, J.)**

(2) *ਭੱਲੇ ਰਾਮ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ (1)* ਵਿੱਚ, ਮੇਰੇ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ 30 ਜੁਲਾਈ, 1958 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਤਬਾਦਲੇ, ਇੱਕ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕ ਦੁਆਰਾ ਵਾਪਸ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਤਬਾਦਲਾ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਤਬਾਦਲੇ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਤਬਾਦਲਾਕਰਤਾ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਕਿ ਕੀ ਤਬਾਦਲਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕੋਲ ਜ਼ਮੀਨ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਹੀ ਰੱਖੀ ਹੋਈ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਅਨੁਮਤੀ ਵਾਲੇ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਤਬਾਦਲੇ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਤਬਾਦਲਾਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਰੱਖੀ ਗਈ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿੱਚ ਜੋੜਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਧਾਰਾ 19-ਬੀ ਅਧੀਨ ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਤਬਾਦਲਾਕਰਤਾ ਦੇ ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵਾਪਸ ਜ਼ਮੀਨ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ।

(3) *ਭੱਲੇ ਰਾਮ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ*, ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ ਕਦਮ ਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਸੁਰੱਖਿਆ ਜ਼ਮੀਨੀ ਕਾਰਜਕਾਲ (ਸੋਧ ਅਤੇ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕਤਾ) ਐਕਟ, 1962 (1962 ਦਾ ਐਕਟ ਨੰਬਰ 14) ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ। ਲੈਟਰਸ ਪੇਟੈਂਟ ਬੈਂਚ ਨੇ ਸੋਧ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ *ਭੱਲੇ ਰਾਮ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਪਲਟ ਦਿੱਤਾ*। ਲੈਟਰਸ ਪੇਟੈਂਟ ਬੈਂਚ ਦਾ ਫੈਸਲਾ, ਦ ਸਟੇਟ ਆਫ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ *ਭੱਲੇ ਰਾਮ ਅਤੇ ਹੋਰ (2)* ਵਜੋਂ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਲੈਟਰਸ ਪੇਟੈਂਟ ਬੈਂਚ ਦੇ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਨੇ 1962 ਦੇ ਐਕਟ ਨੰਬਰ 14 ਦੀ ਧਾਰਾ 1 (2) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ, ਜਿਸ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਧਾਰਾ 19-ਬੀ, ਸੰਸ਼ੋਧਿਤ ਐਡ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ, 30 ਜੁਲਾਈ ਤੋਂ ਲਾਗੂ ਹੋਣਾ ਸੀ, 1958. ਲੈਟਰਸ ਪੇਟੈਂਟ ਬੈਂਚ ਅੱਗੇ ਇਹ ਵੀ ਅਪੀਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ *ਭੱਲੇ ਰਾਮ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ* ਬਦਲਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਧਾਰਾ 19-ਬੀ ਪਿਛਾਖੜੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ, ਸੈਕਸ਼ਨ 19-ਬੀ ਦੀ ਪਿਛਾਖੜੀ ਦੇ ਸਵਾਲ ਨੂੰ ਲੈਟਰਸ ਪੇਟੈਂਟ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਵਿਚਾਰਿਆ ਨਹੀਂ ਗਿਆ ਸੀ। *ਭੱਲੇ ਰਾਮ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ* ਲੈਟਰਸ ਪੇਟੈਂਟ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨਾਲ ਮੇਲ ਖਾਂਦੇ ਫੈਸਲੇ ਹਨ :-

11) *ਭਗਤ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ (3)*;

(2) *ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਸ਼ਮਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ (4)*;

ਅਤੇ (3) *ਹੰਸ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ (5)*।

ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਫੈਸਲਾ 1962 ਦੇ ਐਕਟ 14 ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 1(2) ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ, ਜੋ 30 ਜੁਲਾਈ, 1958 ਤੋਂ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਲ ਸੋਧੇ ਹੋਏ ਸੈਕਸ਼ਨ 19-ਬੀ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

(1) 1962 PLR 331.

(2) 1963 ਪੀ.ਐਲ.ਜੇ. 65.

(3) ਆਈ.ਐਲ.ਆਰ. (1963) 1 ਪੀ.ਬੀ. 500-; 1963 PLR 105- 1963 ਕਰ. ਐਲਜੇ; 22:

(14) 1966 PLR 41.

(5) 1967 ਕਰ. LJ, 804.

(4) ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਵਿਚ *ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ (6)* ਵਿੱਚ ਉਭਾਰਿਆ ਅਤੇ ਉਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਮੈਂ ਆਈ . ਸਿੱਟਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸਥਿਤੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ *ਭੱਲੇ ਰਾਮ ਦੇ ਕੇਸ ਦਾ* ਫੈਸਲਾ ਹੋਣ ਵੇਲੇ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਸੀ, 30 ਜੁਲਾਈ, 1958 ਤੱਕ ਕਾਇਮ ਰਹੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ 1962 ਦੇ ਐਕਟ ਨੰ. 14 ਦੀ ਧਾਰਾ 1 (2) ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ, ਦੀ ਧਾਰਾ 6 ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। *tnat* ਐਕਟ. ਇਸ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਨੇ *ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਆਤਮਾ ਦੇਵੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹੋਰ (7)* ਵਿਚ ਨਰੂਲਾ, ਜੇ . ਲੈਟਰਸ ਪੇਟੈਂਟ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਫੈਸਲਾ, ਬੀ *ਭਗਤ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ* ਸਿੱਖਿਅਕ ਐਡ ਜੱਜ ਦੇ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਸੀ : ਅਤੇ ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਸੀ ਕਿ ਪੱਤਰ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ.; ਪੇਟੈਂਟ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ *ਭਗਤ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਦੇ ਫੈਸਲੇ*, *ਭੱਲੇ ਰਾਮ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ* ਨਿਯਮ ਅਜੇ ਵੀ ਮੈਦਾਨ ਵਿੱਚ ਹਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ *ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਸੀ*।

(5) ਇਸ ਲਈ, ਉਪਰੋਕਤ ਜੋ ਕੁਝ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਸ ਤੋਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਜਿਸ ਛੋਟੇ ਵਿਵਾਦ ਨੂੰ ਹੱਲ

ਕਰਨ ਲਈ ਸਾਨੂੰ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ 1962 ਦੇ ਐਕਟ ਨੰਬਰ 14 ਦੁਆਰਾ ਧਾਰਾ 19-ਬੀ ਦੀ ਸੋਧ 30 ਜੁਲਾਈ, 1958 ਤੋਂ ਚੱਲਦੀ ਹੈ, ਜਾਂ ਇਸ ਦਾ ਪਿਛਲਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੈ ਅਤੇ ਕੀ ਪੈਰੋਟ ਐਕਟ, ਯਾਨੀ ਪੰਜਾਬ ਸਿਕਿਊਰਿਟੀ ਆਫ ਲੈਂਡ ਟੈਨਿਊਰਜ਼ ਐਕਟ, 1953, (1953 ਦਾ ਐਕਟ ਨੰ. 10) ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਦਰਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰੇਗਾ?

(6) ਮੈਂ ਭਲੇ ਰਾਮ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿਚ ਇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਪਿਛਲਾ ਇਤਿਹਾਸ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀਆਂ ਸੰਬੰਧਤ ਸੋਧਾਂ ਨੂੰ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਦੇਖਿਆ ਸੀ; ਅਤੇ ਸੰਦਰਭ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਲਈ, ਮੈਂ ਸਿਰਫ ਉਸ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਸੰਬੰਧਤ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਾ ਹਾਂ:-

ਧਿਰਾਂ ਲਈ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਦੀ ਦਲੀਲ ਦੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਕਰਨ ਲਈ, ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਐਕਟਾਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧਤ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ੁਰੂ ਤੋਂ ਹੀ ਜਾਣਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਪਹਿਲਾ ਐਕਟ ਜੋ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਉਹ ਹੈ ਪੰਜਾਬ ਟੈਨੈਂਟਸ (ਸਿਕਿਊਰਿਟੀ ਆਫ ਟੈਨਿਊਰ) ਐਕਟ, 1950 (1950 ਦਾ ਐਕਟ ਨੰਬਰ 22), ਜੋ ਕਿ 6 ਨਵੰਬਰ, 1950 ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਹੋਇਆ। ਇਸ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਮਨਜ਼ੂਰ ਖੇਤਰ ਸੀ। 100 ਮਿਆਰੀ ਏਕੜ 'ਤੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਤਬਾਦਲੇ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਸੈਕਸ਼ਨ 10 ਵਿੱਚ ਨਜਿੱਠਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। 11 ਅਤੇ 12 ਅਤੇ ਇਹਨਾਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਹਨ: -

TO. ਟ੍ਰਾਂਸਫਰ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ / - ਧਾਰਾ 11 ਅਤੇ 12 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ, ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਲੈਵ ਦੇ ਅਧੀਨ ਐਕਵਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਬਚਤ / ਮੌਜੂਦਾ ਸਮੇਂ ਲਈ, ਹਰ ਤਬਾਦਲੇ ਜਾਂ

(6) 1967 ਲੇਬਰ ਲਾਅ ਟਾਈਮਜ਼ 115.

(7) 1960 PLJI

**Title Kanianwali Co-operative Farming Society at Kanianwali and others
v. The State of Punjab and others (Mahajan, J.)**

ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਹੋਰ ਨਿਪਟਾਰੇ, ਭਾਵੇਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਕੰਮ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸੰਚਾਲਨ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਫ਼ਰਮਾਨ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੁਆਰਾ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ 1 ਮਈ, 1950 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੂਰਾ ਜਾਂ ਪੂਰਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਹੁਣ ਤੱਕ ਬੇਕਾਰ ਅਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਿਰਾਏਦਾਰੀ ਦੀ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਮਿਆਦ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ ਜਾਂ ਘਟਾਉਣ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਰੱਖਦਾ ਹੈ।

11. **ਦੀ ਬਚਤ**— ਧਾਰਾ 10 ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੋਈ ਵੀ ਚੀਜ਼ ਚੰਗੀ ਭਾਵਨਾ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਜਾਂ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਵਿਕਰੀ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਿਰਾਏਦਾਰ, ਜੋ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਵਿਕਰੀ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਹੈ, ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਸ ਦੀ ਮਿਆਦ ਖਤਮ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਇਸ ਦੇ ਅਧੀਨ ਤੈਅ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਿਰਾਏਦਾਰੀ ਵਿਕਰੇਤਾ ਦੁਆਰਾ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਪੰਜਾਬ ਕਿਰਾਏਦਾਰੀ ਐਕਟ, 1887 (1887 ਦਾ XVI) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਬੇਦਖਲੀ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੋਵੇ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਹ ਸਾਲ-ਦਰ-ਸਾਲ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਸੀ:

ਬਸ਼ਰਤ ਕਿ, ਜਿੱਥੇ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਨੂੰ ਵਿਕਰੇਤਾ ਦੁਆਰਾ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਕਿਰਾਏਦਾਰ, ਪੰਜਾਬ ਪ੍ਰੀ-ਐਂਪਸਨ ਐਕਟ, 1913 ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹੋਰ ਪ੍ਰੀ-ਐਂਪਟਰਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ, ਇਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਵਿਕਰੀ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਖਾਲੀ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਵੇਗਾ। ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਤੇ ਉਕਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 15 ਨੂੰ ਉਸ ਅਨੁਸਾਰ ਸੋਧਿਆ ਗਿਆ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।'

ਇਸ ਐਕਟ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਟੈਨੈਂਟਸ (ਸਕਿਊਰਿਟੀ ਆਫ ਟੈਨਿਊਰ) ਸੋਧ ਐਕਟ, 1951 (1951 ਦਾ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਐਕਟ 5) ਦੁਆਰਾ ਸੋਧਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਮੌਜੂਦਾ ਵਿਵਾਦ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਇਸ ਸੋਧ ਦੁਆਰਾ 1950 ਦੇ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਬਦਲਾਅ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਐਕਟ ਦੁਆਰਾ 1950 ਦੇ ਐਕਟ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਐਕਟ 15 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1953 ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਸੈਕਸ਼ਨ 2 ਹੈ - ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਸੈਕਸ਼ਨ ਅਤੇ ਇਹ ਸਿਰਫ 'ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕ', 'ਇਜ਼ਾਜ਼ਤਯੋਗ ਖੇਤਰ', 'ਰਿਜ਼ਰਵਡ' ਵਾਕਾਂਸ਼ਾਂ ਦੀਆਂ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਖੇਤਰ', 'ਸਰ- ਪਲੱਸ ਖੇਤਰ': ਅਤੇ ਇਹ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹਨ:-

- '2. ਇਸ ਐਕਟ ਵਿੱਚ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ (1) 'ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕ' ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਪੰਜਾਬ ਲੈਂਡ ਰੈਵੇਨਿਊ ਐਕਟ, 1887 (1887 ਦਾ ਐਕਟ XVII) ਵਿੱਚ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਵਿਅਕਤੀ, ਅਤੇ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤੇ ਅਨੁਸਾਰ 'ਅਲਾਟੀ' ਅਤੇ 'ਪਟੇਦਾਰ' ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣਗੇ। ਈਸਟ ਪੰਜਾਬ ਡਿਸਪਲੇਸਡ - ਪਰਸਨਜ਼ (ਲੈਂਡ ਰੀਸੈਟਲਮੈਂਟ) ਐਕਟ, 1949 (1949 ਦਾ ਐਕਟ XXXVI) ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 2 ਦੇ ਕ੍ਰਮਵਾਰ ਧਾਰਾਵਾਂ (ਬੀ) ਅਤੇ (ਸੀ) ਵਿੱਚ, ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਰੀਸੈਟਲ ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ-

Vment ਐਕਟ'.

ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ- ਕਬਜ਼ੇ ਨਾਲ ਗਿਰਵੀ ਰੱਖੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਗਿਰਵੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਮਾਲਕ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

(ਪੰਜਾਬ ਲੈਂਡ ਰੈਵੇਨਿਊ ਐਕਟ ਵਿੱਚ 'ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕ' ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਇਹਨਾਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਹੈ: -

ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਬਕਾਏ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਲਈ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ, 'ਟੈਂਡਰਊਨਰ' ਵਿੱਚ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਜਾਂ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਲੀਏ ਦਾ ਨਿਯੁਕਤੀ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਇਸ ਵਿੱਚ ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਇੱਕ ਹੋਲਡਿੰਗ - ਟਰਾਂਸਫਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਜਾਇਦਾਦ ਜਾਂ ਹੋਲਡਿੰਗ ਨੂੰ ਫਾਰਮ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਮਾਲੀਆ ਜਾਂ ਅਜਿਹੀ ਬਕਾਇਆ ਰਕਮ ਵਜੋਂ ਵਸੂਲੀਯੋਗ ਰਕਮ ਅਤੇ ਹਰ ਦੂਜਾ ਵਿਅਕਤੀ ਜੋ ਇਸ ਧਾਰਾ ਵਿੱਚ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਨਹੀਂ ਹੈ; .')

(2) * * * * *

(3) ਜ਼ਮੀਂਦਾਰ ਜਾਂ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ 'ਮਨਜ਼ੂਰਸ਼ੁਦਾ ਖੇਤਰ' ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਤੀਹ ਮਿਆਰੀ ਏਕੜ ਅਤੇ ਜਿੱਥੇ ਅਜਿਹੇ ਤੀਹ ਮਿਆਰੀ ਏਕੜ ਸਾਧਾਰਨ ਏਕੜ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਹੋਣ 'ਤੇ ਸੱਠ ਏਕੜ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੋਵੇ, ਅਜਿਹੇ ਸੱਠ ਏਕੜ:

ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਮੁਹੱਈਆ --

(i) ਮਿਸਬਲ ਖੇਤਰ ਦੀ ਗਣਨਾ ਕਰਨ ਲਈ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ;

(ii) * ♦♦♦♦ ♦ . - - -

(4) 'ਰਿਜ਼ਰਵਡ ਏਰੀਆ' ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਪੰਜਾਬ ਟੈਨੈਂਟਸ (ਸਕਿਊਰਿਟੀ ਆਫ ਟੈਨਿਊਰਜ਼) ਐਕਟ, 1950 (1950 ਦਾ ਐਕਟ XXII), ਜਿਵੇਂ ਕਿ 1951 ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਐਕਟ ਦੁਆਰਾ ਸੋਧਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ '1950 ਐਕਟ' ਜਾਂ ਇਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਸੰਦਰਭਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

(5) * » ♦ . ♦♦ :♦ ♦

(5-ਏ) 'ਸਰਪਲੱਸ ਖੇਤਰ' ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਰਾਖਵੇਂ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਖੇਤਰ, ਅਤੇ, ਜਿੱਥੇ, ਕੋਈ ਖੇਤਰ ਰਾਖਵਾਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਚੁਣੇ ਗਏ ਅਨੁਮਤੀ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਵੱਧ ਖੇਤਰ; ਪਰ ਇਸ ਵਿੱਚ * ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਵਾਲਾ ਖੇਤਰ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ:

ਬਸ਼ਰਤ ਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ ਰਿਜ਼ਰਵ ਖੇਤਰ, ਜਾਂ ਉਸ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਵੇਗਾ, ਜਿੱਥੇ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਲੈਣ ਦੇ ਛੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਅਜਿਹੇ ਖੇਤਰ ਜਾਂ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਸਵੈ-ਖੇਤੀ ਅਧੀਨ ਨਹੀਂ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਹੈ।

4" le Kanianwali Co-operative Farming Society at Kanianwali and others
v. The State of Punjab and others (Mahajan, J.)

ਇਸ ਵਿੱਚੋਂ, ਜੋ ਵੀ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇ, ਜਾਂ ਜੋ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਮਾਲਕ ਅਜ*ਨਵਾਂ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਮੰਨਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਛੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਪੁੱਗਣ ਦੇ ਤਿੰਨ ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ।

ਮੌਜੂਦਾ ਵਿਵਾਦ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਨੋਟਿਸ ਦੀ ਲੋੜ ਵਾਲੇ ਹੋਰ ਪ੍ਰਬੰਧ ਸੈਕਸ਼ਨ 6, 10-ਏ ਅਤੇ 16 ਹਨ ਅਤੇ ਇਹਨਾਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਹਨ: -

'6. ਇਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਲਕ ਦੀ ਮਲਕੀਅਤ ਦਾ ਖੇਤਰ ਨਿਰਧਾਰਨ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ, ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਸਾਰੇ ਤਬਾਦਲੇ, ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਸਾਰੇ ਤਬਾਦਲਿਆਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਜਾਂ ਕਬਜ਼ੇ ਵਾਲੀ ਗਿਰਵੀਨਾਮਾ, ਜਾਂ 15 ਅਗਸਤ, 1947 ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਰਾਸਤੀ ਤਬਾਦਲੇ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਐਕਟ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

10-ਏ. (ਏ) ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਜਾਂ ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਅਧਿਕਾਰਤ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰੀ, ਇਸ ਲਈ, ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੀ ਧਾਰਾ (i) ਦੇ ਤਹਿਤ, ਬੇਦਖਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਿਰਾਏਦਾਰਾਂ ਦੇ ਮੁੜ ਵਸੋਬੇ ਲਈ, ਜਾਂ ਬੇਦਖਲ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵਾਧੂ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਲਈ ਸਮਰੱਥ ਹੋਵੇਗਾ। ਸੈਕਸ਼ਨ 9।

' (ਬੀ) ਲਈ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਿਸੇ ਵੀ ਚੀਜ਼ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਅਰੰਭ ਵਿੱਚ, ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਕੋਈ ਤਬਾਦਲਾ ਜਾਂ ਹੋਰ ਨਿਪਟਾਰਾ ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਵਾਧੂ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ, ਧਾਰਾ (ਏ) ਵਿੱਚ ਇਸਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ।

ਵਿਆਖਿਆ। — ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਾਧੂ ਖੇਤਰ ਦੀ ਅਜਿਹੀ ਵਰਤੋਂ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਲਕ ਦੇ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਤੋਂ ਕਿਰਾਏ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗੀ।

16. ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਮੌਜੂਦਾ ਸਮੇਂ ਲਈ ਲਾਗੂ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਧੀਨ, ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵਾਰਸ ਦੁਆਰਾ ਵਿਰਾਸਤੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕੀਤੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, 1 ਫਰਵਰੀ, 1955 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਕੋਈ ਤਬਾਦਲਾ ਜਾਂ ਹੋਰ ਨਿਪਟਾਰਾ, ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ। ਇਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਕਿਰਾਏਦਾਰ।'

ਐਕਟ ਨੂੰ 1953 ਦੇ ਪੰਜਾਬ ਸਕਿਓਰਿਟੀ ਆਫ ਟੈਨਿਊਰਜ਼ (ਸੋਧ) ਐਕਟ 57 ਦੁਆਰਾ ਦੁਬਾਰਾ ਸੋਧਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਪਰ ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਮੌਜੂਦਾ ਵਿਵਾਦ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਕੋਈ ਬਦਲਾਅ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਐਕਟ ਦੀ ਅਗਲੀ ਸੋਧ ਪੰਜਾਬ ਸਕਿਓਰਿਟੀ ਆਫ ਲੈਂਡ ਟੈਨਿਊਰਜ਼ (ਸੋਧ) ਐਕਟ, 1955 (1955 ਦਾ ਐਕਟ ਨੰਬਰ XI) ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਸੈਕਸ਼ਨ 2 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ 3 ਨੂੰ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਉਪ-ਧਾਰਾ ਦੁਆਰਾ ਬਦਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ: -

(3) ਕਿਸੇ ਜ਼ਮੀਂਦਾਰ ਜਾਂ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ 'ਮਨਜ਼ੂਰਸ਼ੁਦਾ ਖੇਤਰ' ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਤੀਹ ਮਿਆਰੀ ਏਕੜ ਅਤੇ ਜਿੱਥੇ ਅਜਿਹੇ ਤੀਹ ਸਟੈਂਡਰਡ ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਸਾਧਾਰਨ ਏਕੜ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਹੋਣ 'ਤੇ ਸੱਠ ਏਕੜ ਤੋਂ ਵੱਧ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਅਜਿਹੇ ਸੱਠ ਏਕੜ:

ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਮੁਹੱਈਆ-

- (i) ਮਿਸਬਲ ਖੇਤਰ ਦੀ ਗਣਨਾ ਕਰਨ ਲਈ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ;
- (ii) ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਵਿਅਕਤੀ ਲਈ -
  - (a) ਜਿਸ ਨੂੰ ਪੰਜਾਹ ਮਿਆਰੀ ਏਕੜ ਤੋਂ ਵੱਧ ਜ਼ਮੀਨ ਅਲਾਟ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਮਨਜ਼ੂਰੀਯੋਗ ਖੇਤਰ 50 ਮਿਆਰੀ ਏਕੜ ਜਾਂ ਸੌ ਸਾਧਾਰਨ ਏਕੜ ਹੋਵੇਗਾ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੇਸ ਹੋਵੇ,
  - (b) ਜਿਸਨੂੰ ਤੀਹ ਮਿਆਰੀ ਏਕੜ ਤੋਂ ਵੱਧ ਜ਼ਮੀਨ ਅਲਾਟ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਪਰ ਪੰਜਾਹ ਮਿਆਰੀ ਏਕੜ ਤੋਂ ਘੱਟ, ਮਨਜ਼ੂਰੀਯੋਗ ਖੇਤਰ ਉਸਦੇ ਅਲਾਟ ਕੀਤੇ ਖੇਤਰ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੋਵੇਗਾ,
  - (c) ਜਿਸਨੂੰ ਤੀਹ ਸਟੈਂਡਰਡ ਏਕੜ ਤੋਂ ਘੱਟ ਜ਼ਮੀਨ ਅਲਾਟ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਅਨੁਮਤੀਯੋਗ ਖੇਤਰ ਤੀਹ ਮਿਆਰੀ ਏਕੜ ਹੋਵੇਗਾ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਹੋਰ ਜ਼ਮੀਨ ਜਾਂ ਉਸ ਦਾ ਹਿੱਸਾ, ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਹੋਵੇ, ਜਿਸਦਾ ਉਹ ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਮਾਲਕ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਧਾਰਾ ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ 5(ਏ) 2 ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ।

'(5-ਏ) 'ਸਰਪਲੱਸ ਏਰੀਆ' ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਰਾਖਵੇਂ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਖੇਤਰ, ਅਤੇ, ਜਿੱਥੇ ਕੋਈ ਖੇਤਰ ਰਾਖਵਾਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਚੁਣੇ ਗਏ ਅਨੁਮਤੀ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਵੱਧ ਖੇਤਰ; ਪਰ ਇਸ ਵਿੱਚ ਕਿਰਾਏਦਾਰਾਂ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਵਾਲਾ ਖੇਤਰ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ:

ਬਸ਼ਰਤ ਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ ਰਾਖਵਾਂ ਖੇਤਰ, ਜਾਂ ਉਸ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਵੇਗਾ, ਜਿੱਥੇ ਅਜਿਹੇ ਖੇਤਰ ਜਾਂ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ -
 ਰਾਖਵੇਂ ਕਰਨ ਦੇ ਛੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸਵੈ ਕਾਸ਼ਤ ਅਧੀਨ ਨਹੀਂ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ -
 ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਜੋ ਵੀ ਹੋਵੇ, ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ, ਜਾਂ ਜੇ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਮਾਲਕ, ਛੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਪੂਰਾਣ ਦੇ ਤਿੰਨ ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ, ਨਵੇਂ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ।'

ਸੈਕਸ਼ਨ 16 ਨੂੰ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਸੈਕਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਬਦਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ; -

'16. ਮੌਜੂਦਾ ਸਮੇਂ ਲਈ ਲਾਗੂ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨ ਅਧੀਨ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕੀਤੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਜਾਂ ਵਿਰਾਸਤ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਵਾਰਸ ਦੁਆਰਾ, 1 ਫਰਵਰੀ, 1955 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਕੋਈ ਤਬਾਦਲਾ ਜਾਂ ਹੋਰ ਨਿਪਟਾਰਾ, ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ। ਇਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਕਿਰਾਏਦਾਰ।

ਐਕਟ ਦੀ ਅਗਲੀ ਸੋਧ 1957 ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ ਸਕਿਉਰਿਟੀ ਆਫ਼ ਲੈਂਡ ਟੈਨਿਊਰਜ਼ (ਸੋਧ) ਐਕਟ, 1957, ਪੰਜਾਬ ਐਕਟ ਨੰਬਰ 46 ਆਫ਼ 1957) ਦੁਆਰਾ ਲਾਗੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਸੈਕਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਬਦਲਾਅ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2 (5-ਏ) ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਦੇ ਨਾਲ ਕਿ ਸੋਧ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਧਾਰਾ 2 (5-ਏ) ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਖੜ੍ਹਾ ਹੈ:-

- . '2 (5-ਏ) 'ਸਰਪਲੱਸ ਖੇਤਰ' ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਰਾਖਵੇਂ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਖੇਤਰ, ਅਤੇ, ਜਿੱਥੇ ਕੋਈ ਖੇਤਰ ਰਾਖਵਾਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਧਾਰਾ 5-ਬੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਚੁਣੇ ਗਏ ਅਨੁਮਤੀ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਵੱਧ ਖੇਤਰ ਜਾਂ ਉਹ ਖੇਤਰ ਜਿਸ ਨੂੰ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 5-ਸੀ ਦੇ ਉਪ ਸੈਕਸ਼ਨ (1) ਦੇ ਅਧੀਨ ਵਾਧੂ ਖੇਤਰ ਹੋਵੇ , ਪਰ ਇਸ ਵਿੱਚ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਦਾ ਅਨੁਮਤੀਯੋਗ ਖੇਤਰ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ:

ਬਸ਼ਰਤ ਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ ਰਾਖਵਾਂ ਖੇਤਰ, ਜਾਂ ਉਸ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਵੇਗਾ, ਜਿੱਥੇ ਅਜਿਹੇ ਖੇਤਰ ਜਾਂ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਰਾਖਵੇਂ ਕਰਨ ਦੇ ਛੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸਵੈ-ਖੇਤੀ ਅਧੀਨ ਨਹੀਂ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਉਸ ਤੋਂ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਨੂੰ ਕੱਢਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜੋ ਵੀ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇ, ਜਾਂ ਜੇ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਮਾਲਕ, ਛੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਪੂਰਾਣ ਦੇ ਤਿੰਨ ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ, ਨਵੇਂ ਕਿਰਾਏਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ।'

ਆਖਰੀ ਸੋਧ ਪੰਜਾਬ ਸਿਕਿਓਰਿਟੀ ਆਫ ਲੈਡ ਟੈਨਿਊਰਜ਼ (ਸੋਧ) ਐਕਟ, 1959, (1959 ਦਾ ਪੰਜਾਬ ਐਕਟ ਨੰ. 4) ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਸੋਧ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2 ਦੁਆਰਾ ਧਾਰਾ 10-ਏ ਨੂੰ ਸੋਧਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਨਵੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 19-ਏ ਅਤੇ 19-ਬੀ ਪਾਈਆਂ ਗਈਆਂ। ਸੋਧ ਹੋਏ ਸੈਕਸ਼ਨ 10-ਏ ਅਤੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 19-ਏ ਅਤੇ 19-ਬੀ ਇਹਨਾਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਹਨ:-

'10-ਏ. (a) ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਜਾਂ ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਅਧਿਕਾਰਤ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰੀ, ਬਾਹਰ ਕੱਢੇ ਗਏ ਕਿਰਾਏਦਾਰਾਂ ਦੇ ਮੁੜ ਵਸੋਬੇ ਲਈ, ਜਾਂ ਧਾਰਾ ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੀ ਧਾਰਾ (i) ਦੇ ਅਧੀਨ ਬੇਦਖਲ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਾਧੂ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਲਈ ਸਮਰੱਥ ਹੋਵੇਗਾ। 9.

ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਮੌਜੂਦਾ ਸਮੇਂ ਲਈ ਲਾਗੂ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵਾਰਸ ਦੁਆਰਾ ਵਿਰਾਸਤ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਤਬਾਦਲਾ ਜਾਂ ਹੋਰ ਸੁਭਾਅ ਨਹੀਂ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਅਰੰਭ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਵਾਧੂ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜ਼ਮੀਨ, ਧਾਰਾ (ਏ) ਵਿੱਚ ਇਸਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰੇਗੀ।

ਵਿਆਖਿਆ। — ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਾਧੂ ਖੇਤਰ ਦੀ ਅਜਿਹੀ ਵਰਤੋਂ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਲਕ ਦੇ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਤੋਂ ਕਿਰਾਏ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗੀ।

19-ਏ. (1) ਪੰਜਾਬ ਸਿਕਿਓਰਿਟੀ ਆਫ ਲੈਡ ਟੈਨਿਊਰਜ਼ (ਸੋਧ) ਆਰਡੀਨੈਂਸ, 1958 ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ, ਰਿਵਾਜ, ਵਰਤੋਂ, ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਜਾਂ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਉਲਟ ਕੁਝ ਵੀ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ, ਭਾਵੇਂ ਜ਼ਮੀਨ-ਮਾਲਕ ਵਜੋਂ, ਜਾਂ ਕਿਰਾਏਦਾਰ, ਕਰੇਗਾ

ਤਬਾਦਲੇ, ਅਦਲਾ-ਬਦਲੀ, ਲੀਜ਼ ਸਮਝੌਤੇ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨਾ ਜਾਂ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਨਾ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਨਾ, - ਜੋ ਉਸ ਕੋਲ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਹੀ ਮਾਲਕੀ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਨਾਲ ਜਾਂ ਬਿਨਾਂ, ਕੁੱਲ ਮਿਲਾ ਕੇ ਮਨਜ਼ੂਰਸ਼ੁਦਾ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੈ।

ਬਸ਼ਰਤ ਕਿ ਇਸ ਧਾਰਾ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਸਹਿਕਾਰੀ ਖੇਤੀ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਬਣਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਰਜਿਸਟਰਡ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਭਾਵਾਂ ਦੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ, ਜੇਕਰ ਸੁਸਾਇਟੀ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਮੈਂਬਰ ਦੀ ਮਾਲਕੀ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਪ੍ਰਤੀ ਮਿਸਬਲ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ ਹੈ।

(2) ਕੋਈ ਵੀ ਟ੍ਰਾਂਸਫਰ, ਐਕਸਚੇਂਜ, ਇਲੀਜ਼, (ਸਮਝੌਤਾ ਜਾਂ) ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਰੱਦ ਅਤੇ ਰੱਦ ਹੋਵੇਗੀ।

(3) -ਬੀ. (1) ਜੇਕਰ, ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਭਾਵੇਂ ਜ਼ਮੀਨ-ਮਾਲਕ ਜਾਂ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਵਜੋਂ, ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਤੋਂ ਵਿਰਾਸਤ ਜਾਂ ਵਸੀਅਤ ਜਾਂ ਤੋਹਫ਼ੇ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਉਹ ਵਾਰਸ ਹੈ, ਜਾਂ ਜੇਕਰ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ 30 ਜੁਲਾਈ, 1958, ਕਿਸੇ ਵੀ ਪੁੱਤਰ ਨੇ ਤਬਾਦਲੇ, ਅਦਲਾ-ਬਦਲੀ, ਲੀਜ਼, ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਜਾਂ ਸੈਟਲਮੈਂਟ ਦੁਆਰਾ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕੀਤਾ ਹੈ- ਕੋਈ ਜ਼ਮੀਨ, ਜੋ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਉਸ ਦੀ ਮਾਲਕੀ ਵਾਲੀ ਜਾਂ ਉਸ ਕੋਲ ਮੌਜੂਦ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਜਾਂ ਬਿਨਾਂ, ਕੁੱਲ ਅਨੁਮਤੀ ਵਾਲੇ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੈ, ਫਿਰ ਉਹ, ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ, ਕਲੈਕਟਰ ਨੂੰ, ਨਿਰਧਾਰਤ ਫਾਰਮ ਅਤੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸਾਰੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦੇ ਵੇਰਵੇ ਦੇਣ ਅਤੇ ਉਸ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰੇਗਾ ਜਿਸ ਨੂੰ ਉਹ ਆਪਣੇ ਕੋਲ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਉਸ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਅਜਿਹਾ ਵਿਅਕਤੀ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਪਟਵਾਰ ਸਰਕਲਾਂ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਹੈ, ਉਹ ਧਾਰਾ 5-ਏ ਦੁਆਰਾ ਲੋੜੀਂਦਾ ਇੱਕ ਐਲਾਨ ਪੱਤਰ ਵੀ ਪੇਸ਼ ਕਰੇਗਾ।

(2) ਜੇਕਰ ਉਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੰਦਰ ਰਿਟਰਨ ਭਰਨ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਨ ਵਿੱਚ

**Title Kanianwali Co-operative Farming Society at Kanianwali and others
v. The State of Punjab and others (Mahajan, J.)**

ਅਸਫਲ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਕੁਲੈਕਟਰ, ਉਸ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਰਿਟਰਨ ਵਿੱਚ ਦਿਖਾਉਣ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਜਿਹੀ ਏਜੰਸੀ ਰਾਹੀਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਉਹ ਉਚਿਤ ਸਮਝੇ।

(3) ਜੇਕਰ ਅਜਿਹਾ ਵਿਅਕਤੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਪੱਤਰ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਧਾਰਾ 3-ਸੀ ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਲਾਗੂ ਹੋਣਗੇ।

(4) ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਵਾਧੂ ਜ਼ਮੀਨ ਧਾਰਾ 10-ਏ ਦੀ ਧਾਰਾ (ਏ) ਅਧੀਨ ਵਾਧੂ ਖੇਤਰ ਵਜੋਂ ਜਾਂ ਅਜਿਹੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਵਰਤਣ ਲਈ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ 'ਤੇ ਹੋਵੇਗੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਸਿੱਧੇ ਅਧਿਸੂਚਨਾ ਰਾਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ।'

ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਐਕਟ ਪੰਜਾਬ ਸਕਿਓਰਿਟੀ ਆਫ ਲੈਂਡ ਟੈਨਿਊਰਜ਼ (ਸੋਧ) ਆਰਡੀਨੈਂਸ ਦੇ ਤਹਿਤ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

1958 (1958 ਦਾ ਪੰਜਾਬ ਆਰਡੀਨੈਂਸ ਨੰ. 6) ਜਿਸ ਨੂੰ 1959 ਦੇ ਸੋਧ ਐਕਟ ਨੰ. IV ਦੁਆਰਾ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਇਹ ਵਿਕਰੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਹੈ ਕਿ ਧਿਰਾਂ ਦੀਆਂ ਸਬੰਧਤ ਦਲੀਲਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ .....

(7) ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਭੱਲੇ ਰਾਮ ਦਾ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਹੈ, ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ ਕਦਮ ਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਸਕਿਓਰਿਟੀ ਆਫ ਲੈਂਡ ਟੇ ਨਰਸ (ਸੋਧ ਅਤੇ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕਤਾ) ਐਕਟ (ਨੰ. 14'; 1962 ਦਾ) ਸੈਕਸ਼ਨ 1(2) ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ: -

2 ਅਤੇ ਧਾਰਾ ਦੀ ਧਾਰਾ (ਬੀ) 15 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1953 ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਮੰਨੀ ਜਾਵੇਗੀ। 6 ਜੁਲਾਈ, 1958 ਦੇ 30 ਵੇਂ ਦਿਨ ਲਾਗੂ ਹੋਇਆ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ, ਅਤੇ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਬਾਕੀ ਉਪਬੰਧ ਤੁਰੰਤ ਲਾਗੂ ਹੋਣਗੇ।

ਸੈਕਸ਼ਨ 2(5-ਏ), 10-ਏ ਅਤੇ 19-ਬੀ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਕੁਝ ਹੋਰ ਨਵੇਂ ਸੈਕਸ਼ਨ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਸੰਬੰਧਿਤ ਸੈਕਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹਿਊ ਪ੍ਰਬੰਧ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ:-

ਪੁਰਾਣੇ ਸੈਕਸ਼ਨ

2 (5ra)- 'ਸਰਪਲੱਸ ਏਰੀਆ' ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਰਾਖਵੇਂ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਖੇਤਰ, ਅਤੇ, ਜਿੱਥੇ ਕੋਈ ਖੇਤਰ ਰਾਖਵਾਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਧਾਰਾ 5-ਬੀ ਅਧੀਨ ਚੁਣੇ ਗਏ ਅਨੁਮਤੀ ਵਾਲੇ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਵੱਧ ਖੇਤਰ ਜਾਂ ਉਹ ਖੇਤਰ ਜਿਸ ਨੂੰ ਸਰਪਲੱਸ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 5-ਸੀ ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਅਧੀਨ ਖੇਤਰ, ਪਰ ਇਹ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਦੇ ਅਨੁਮਤੀਯੋਗ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ;

2 (5-ਏ) 'ਸਰਪਲੱਸ ਏਰੀਆ' ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਰਾਖਵੇਂ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਖੇਤਰ, ਅਤੇ ਜਿੱਥੇ, ਕੋਈ ਖੇਤਰ ਰਾਖਵਾਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਧਾਰਾ 5-ਬੀ ਅਧੀਨ ਚੁਣੇ ਗਏ ਅਨੁਮਤੀ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਵੱਧ ਖੇਤਰ ਜਾਂ ਉਹ ਖੇਤਰ ਜਿਸਨੂੰ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਧਾਰਾ 5-ਸੀ ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (1) ਅਧੀਨ ਵਾਧੂ ਖੇਤਰ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 19-ਬੀ ਅਧੀਨ ਚੁਣੇ ਗਏ

ਨਵੇਂ ਸੈਕਸ਼ਨ

ਅਨੁਮਤੀ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਵੱਧ ਖੇਤਰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਦਾ ਹੈ; ਪਰ ਇਸ ਵਿੱਚ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਦਾ ਪਰਮਿਟ ਪ੍ਰਾਪਤ ਖੇਤਰ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ:

ਪੁਰਾਣੇ ਸੈਕਸ਼ਨ

ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ ਉਹ ਰਾਖਵਾਂ ਖੇਤਰ, ਜਾਂ ਉਸ ਦਾ ਉਹ ਹਿੱਸਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿੱਥੇ ਕਿਸੇ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਜੋ ਵੀ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇ, ਰਾਖਵੇਂ ਰੱਖਣ ਜਾਂ ਉਸ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਲੈਣ ਦੇ ਛੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਅਜਿਹੇ ਖੇਤਰ ਜਾਂ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਸਵੈ-ਖੇਤੀ ਅਧੀਨ ਨਹੀਂ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਾਂ ਜੇਕਰ ਭੂਮੀ-ਮਾਲਕ, ਛੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਪੁੱਗਣ ਦੇ ਤਿੰਨ ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ, ਇੱਕ ਨਵੇਂ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ।

10-ਏ- (ਏ) ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਜਾਂ ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਅਧਿਕਾਰਤ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰੀ, ਬੇਦਖਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਿਰਾਏਦਾਰਾਂ ਦੇ ਮੁੜ ਵਸੇਬੇ ਲਈ, ਜਾਂ ਉਪ-ਧਾਰਾ (i) ਦੀ ਧਾਰਾ (i) ਅਧੀਨ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵਾਧੂ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਲਈ ਸਮਰੱਥ ਹੋਵੇਗਾ। 1) ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 'ਤੇ 9.

(b) ਇਸ ਸਮੇਂ ਲਈ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਅਤੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੇਂ ਲਈ ਲਾਗੂ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਵਿਰਾਸਤੀ ਤਬਾਦਲੇ ਜਾਂ ਹੋਰ ਡਿਸਪੋ ਦੁਆਰਾ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕੀਤੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਛੱਡ ਕੇ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ 'ਤੇ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਸਰਪਲੱਸ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ

ਨਵੇਂ ਸੈਕਸ਼ਨ

ਕੀਮਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਧਾਰਾ (ਏ) ਵਿੱਚ ਇਸਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰੇਗੀ।

ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ ਰਾਖਵਾਂ ਖੇਤਰ, ਜਾਂ ਉਸ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਵੇਗਾ, ਜਿੱਥੇ ਅਜਿਹੇ ਖੇਤਰ ਜਾਂ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਰਾਖਵੇਂ ਕਰਨ ਦੇ ਛੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸਵੈ-ਖੇਤੀ ਅਧੀਨ ਨਹੀਂ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਉਸ ਤੋਂ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਨੂੰ ਕੱਢਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜੋ ਵੀ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇ, ਜਾਂ ਜੇ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਮਾਲਕ, ਛੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਪੁੱਗਣ ਦੇ ਤਿੰਨ ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ, ਇੱਕ ਨਵੇਂ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ।'

10-ਏ. (a) ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਜਾਂ ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਅਧਿਕਾਰਤ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰੀ, ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੀ ਧਾਰਾ (i) ਦੇ ਤਹਿਤ , ਬੇਦਖਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਿਰਾਏਦਾਰਾਂ ਦੇ ਮੁੜ ਵਸੇਬੇ ਲਈ, ਜਾਂ ਬੇਦਖਲ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵਾਧੂ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਲਈ ਸਮਰੱਥ ਹੋਵੇਗਾ। ਸੈਕਸ਼ਨ 9।

(ਅ) ਕਿਸੇ ਵੀ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦਾ ਸਮੇਂ ਲਈ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਅਤੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਮੌਜੂਦਾ ਸਮੇਂ ਲਈ ਲਾਗੂ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨ ਅਧੀਨ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵਾਰਸ ਦੁਆਰਾ ਵਿਰਾਸਤੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ

ਵਿੱਚ, ਕੋਈ ਤਬਾਦਲਾ ਜਾਂ ਹੋਰ ਡਿਸਕਸ
ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਜਿਸ ਨੂੰ
ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ 'ਤੇ ਵਾਧੂ ਖੇਤਰ
ਵਿੱਚ ਕੀਮਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ , ਧਾਰਾ (ਏ)
ਵਿੱਚ ਇਸਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰੇਗੀ।

The Kanianwali Co-operative Fanning Society at Kanianwali and others
v. The State of Punjab and others (Mahajan, J.)

ਪੁਰਾਣੇ ਸੈਕਸ਼ਨ

ਵਿਆਖਿਆ— ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਾਧੂ ਖੇਤਰ ਦੀ ਅਜਿਹੀ ਵਰਤੋਂ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਲਕ ਦੇ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਤੋਂ ਕਿਰਾਏ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗੀ।

* *

19-ਬੀ. (1) ਜੇਕਰ, ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਭਾਵੇਂ ਜ਼ਮੀਨ-ਮਾਲਕ ਜਾਂ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਵਜੋਂ, ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਤੋਂ ਵਿਰਾਸਤ ਜਾਂ ਵਸੀਅਤ ਜਾਂ ਤੋਹਫੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਉਹ ਕੋਈ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਵਾਰਸ ਹੈ ਜਾਂ ਜੇਕਰ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ 30 ਜੁਲਾਈ, 1958, ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੇ ਤਬਾਦਲੇ ਦੇ ਵਟਾਂਦਰੇ, ਲੀਜ਼, ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਜਾਂ ਬੰਦੋਬਸਤ ਦੁਆਰਾ ਕੋਈ ਵੀ ਜ਼ਮੀਨ ਹਾਸਲ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਜੋ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਉਸ ਦੀ ਮਾਲਕੀ ਵਾਲੀ ਜਾਂ ਉਸ ਕੋਲ ਰੱਖੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਨਾਲ ਜਾਂ ਬਿਨਾਂ, ਅਨੁਮਤੀ ਵਾਲੇ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਵੱਧ ਗਈ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ, ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਮੇਂ ਦੇ ਨਾਲ, ਕਰਨਲ ਲੈਕਟਰ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰੇ, ਨਿਰਧਾਰਤ ਫਾਰਮ ਵਿੱਚ ਵਾਪਸੀ ਅਤੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ

ਵਿਆਖਿਆ— ਅਜਿਹੀ ਵਰਤੋਂ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਲਕ ਦੇ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਤੋਂ ਕਿਰਾਏ ਲੈਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ।

ਨਵੇਂ ਸੈਕਸ਼ਨ

* * *

(c) ਦੀ ਮਾਈਨਿੰਗ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ, ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪ੍ਰਾਪਤ ਅਦਾਲਤ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਅਥਾਰਟੀ ਦਾ ਕੋਈ ਫੈਸਲਾ, ਫ਼ਰਮਾਨ ਜਾਂ ਆਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਘੱਟ ਕਰਨ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸਰਪਲੱਸ ਖੇਤਰ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼-

19-ਬੀ- ਧਾਰਾ 10-ਏ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ, ਜੇਕਰ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ, ਭਾਵੇਂ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਮਾਲਕ ਜਾਂ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਵਜੋਂ, ਵਿਰਾਸਤ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਵਸੀਅਤ ਜਾਂ ਤੋਹਫੇ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸਦਾ ਉਹ ਵਾਰਸ ਹੈ। ਕੋਈ ਜ਼ਮੀਨ, ਜਾਂ ਜੇਕਰ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਤੇ 30 ਜੁਲਾਈ, 1958 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੇ ਕਿਸੇ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਤਬਾਦਲੇ, ਵਟਾਂਦਰੇ, ਲੀਜ਼, ਸਮਝੌਤੇ ਜਾਂ ਬੰਦੋਬਸਤ ਦੁਆਰਾ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਜਾਂ ਜੇਕਰ ਅਜਿਹਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਜ਼ਮੀਨ, ਜੋ, ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਹੀ ਉਸ ਦੀ ਮਾਲਕੀ ਵਾਲੀ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਨਾਲ ਜਾਂ ਬਿਨਾਂ, ਕੁੱਲ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਮਨਜ਼ੂਰਸ਼ੁਦਾ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੈ,

ਪੁਰਾਣੇ ਸੈਕਸ਼ਨ

ਸਾਰੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦੇ ਵੇਰਵਿਆਂ ਅਤੇ ਉਸ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਨ ਲਈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਉਹ ਆਪਣੇ ਕੋਲ ਰੱਖਣ ਦੀ ਇੱਛਾ ਰੱਖਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਪਟਵਾਰ ਸਰਕਲ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਧਾਰਾ 5-ਏ ਦੁਆਰਾ ਲੋੜੀਂਦਾ ਘੋਸ਼ਣਾ ਪੱਤਰ ਵੀ ਪੇਸ਼ ਕਰੇਗਾ।

(2) ਜੇਕਰ ਉਹ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਰਿਟਰਨ ਭਰਨ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਕੁਲੈਕਟਰ, ਉਸ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਏਜੰਸੀ ਰਾਹੀਂ ਰਿਟਰਨ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਜਾਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜੇ ਉਹ ਉਚਿਤ ਸਮਝੇ।

(3) ਜੇਕਰ ਅਜਿਹਾ ਵਿਅਕਤੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਪੱਤਰ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਧਾਰਾ 5-ਸੀ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗੀ।

(4) ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਵਾਧੂ ਜ਼ਮੀਨ ਧਾਰਾ 10-ਏ ਦੀ ਧਾਰਾ (ਏ) ਅਧੀਨ ਸਰਨਲੱਸ ਖੇਤਰ ਵਜੋਂ ਜਾਂ ਅਜਿਹੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਵਰਤਣ ਲਈ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ 'ਤੇ ਹੋਵੇਗੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਸਿੱਧੇ ਅਧਿਸੂਚਨਾ ਦੁਆਰਾ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ।

****

ਨਵੇਂ ਸੈਕਸ਼ਨ

ਉਹ, ਕੁਲੈਕਟਰ ਨੂੰ ਸੌਂਪੀ ਗਈ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੰਦਰ, ਨਿਰਧਾਰਤ ਫਾਰਮ ਅਤੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸਾਰੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦੇ ਵੇਰਵੇ ਦੇਣ ਅਤੇ ਉਸ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰੇਗਾ ਜਿਸ ਨੂੰ ਉਹ ਆਪਣੇ ਕੋਲ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਜ਼ਮੀਨ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਪੈਟ ਵਾਰ ਸਰਕਲ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਹੈ, ਉਹ ਧਾਰਾ 5-ਏ ਦੁਆਰਾ ਲੋੜੀਂਦਾ ਘੋਸ਼ਣਾ ਪੱਤਰ ਵੀ ਪੇਸ਼ ਕਰੇਗਾ।

(2) ਜੇਕਰ ਉਹ ਰਿਟਰਨ ਭਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਕੁਲੈਕਟਰ ਉਸ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਰਿਟਰਨ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਲੋੜੀਂਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਜਿਹੀ ਏਜੰਸੀ ਰਾਹੀਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੇ ਉਹ ਉਚਿਤ ਸਮਝੇ ਅਤੇ ਉਸ ਲਈ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 5-ਬੀ ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਢੰਗ-

(3) ਜੇਕਰ ਅਜਿਹਾ ਵਿਅਕਤੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਪੱਤਰ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਧਾਰਾ 5-ਸੀ ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਲਾਗੂ ਹੋਣਗੇ।

(4) ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਵਾਧੂ ਜ਼ਮੀਨ ਧਾਰਾ 10-ਏ ਦੀ ਧਾਰਾ (ਏ) ਅਧੀਨ ਵਾਧੂ ਖੇਤਰ ਵਜੋਂ ਜਾਂ ਅਜਿਹੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਵਰਤਣ ਲਈ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ 'ਤੇ ਹੋਵੇਗੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਸਿੱਧੇ ਅਧਿਸੂਚਨਾ ਜਾਰੀ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ।

*****

in the Kanianwali Co-operative Farming Society at Kanianwali and others
v. The State of Punjab and others (Mahajan, J.)

(8) 1 ਦੇ ਐਕਟ ਨੰ. XIV9 ਦੁਆਰਾ 19-Fthas3 ਨੂੰ ਜੋੜਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ:

“19-ਐੱਫ. ਸ਼ੀਕਿਆਂ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਲਈ ਇਹ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ-(ਏ) (ਏ) ਕਿ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਜਾਂ ਇਸ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰਤ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰੀ ਸਮਰੱਥ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਸਮਰੱਥ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ, ਨਿਰਧਾਰਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਾਧੂ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਪਹਿਲਾਂ ਅਜਿਹੇ ਭੂਮੀ-ਮਾਲਕ ਦੀ ਮਲਕੀਅਤ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਭੂਮੀ-ਮਾਲਕ ਦੀ ਧਾਰਾ 10-ਏ ਵਿੱਚ ; ਅਤੇ

(ਅ) ਕਿ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੇਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨ ਲਈ, ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਪਹਿਲਾਂ ਉਸ ਦੀ ਮਾਲਕੀ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ, ਜਾਂ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਵਿਰਾਸਤੀ ਅਧਿਕਾਰ ਜਾਂ ਵਸੀਅਤ ਜਾਂ ਤੋਹਫ਼ੇ ਦੁਆਰਾ ਅਜਿਹੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਜ਼ਮੀਨ। ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਜਿਸਦਾ ਉਹ ਵਾਰਸ ਹੈ, ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਮਿਆਰੀ ਏਕੜ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨ ਲਈ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੁਲਾਂਕਣ ਅਜਿਹੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਦੀ ਮਿਤੀ 'ਤੇ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸ਼ਲਾਘਾ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਨੂੰ ਮਿਆਰੀ ਏਕੜ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਕਰੋ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੀ ਮਿਤੀ 'ਤੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ।

1962 ਦੇ ਐਕਟ ਨੰ. XIV ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 10 ਨੇ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਕਿ “ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 10-ਏ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਐਕਟ ਦੁਆਰਾ ਸੋਧਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਤੇ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 1 ਧਾਰਾ 2 ਦੀ ਧਾਰਾ (5-ਏ) ਨੂੰ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। 15 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1953 ਨੂੰ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

(9) ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇਹ ਸਥਿਤੀ, ਸੋਧ ਅਤੇ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕਤਾ ਐਕਟ (1962 ਦੇ ਐਕਟ ਨੰ. XIV) ਦੁਆਰਾ ਪੇਰੋਟ ਐਕਟ (1953 ਦੇ ਐਕਟ ਨੰ. X) ਦੇ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਜੋ ਕਿ ਪਾਸ ਹੋਣ ਦੀਆਂ ਮਿਤੀਆਂ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ, ਦੇ ਨਾਲ ਦੁਬਾਰਾ ਜੁੜ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ ਦੇ ਕਿਰਿਆਵਾਂ ਵਿੱਚੋਂ, ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ:

15 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1953 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਜੋ ਵੀ ਖੇਤਰ ਰਾਖਵੇਂ ਖੇਤਰ ਜਾਂ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਲਕ ਦੇ ਪਰਮਿਸ਼ਨ ਯੋਗ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਵੱਧ ਅਤੇ ਵੱਧ ਹੈ , ਉਹ ਸਰ ਪਲੱਸ ਖੇਤਰ ਹੋਵੇਗਾ, ਉਸ ਖੇਤਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਨਜ਼ੂਰਸ਼ੁਦਾ ਖੇਤਰ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕੋਈ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਜੇਕਰ ਸਰਪਲੱਸ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ, ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਹੋਲਡਿੰਗ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਦੇ ਅਨੁਮਤੀ ਵਾਲੇ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪੇਰੋਟ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 2 (3) ਵਿੱਚ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਖੌਤੀ ਸਰ ਪਲੱਸ ਖੇਤਰ ਵਾਧੂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਹ ਕੇਵਲ ਤਾਂ ਹੀ ਸਰਪਲੱਸ ਹੋਵੇਗਾ ਜੇਕਰ, ਸੰਬੰਧਿਤ ਮਿਤੀ 'ਤੇ, ਇਹ ਰਾਖਵੇਂ ਜਾਂ ਅਨੁਮਤੀ ਵਾਲੇ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੈ।

ਮਾਲਕ ਅਤੇ ਕਿਰਾਏਦਾਰਾਂ ਦੇ ਅਨੁਮਤੀ ਵਾਲੇ ਖੇਤਰ ਦੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਕੋਈ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਸੈਕਸ਼ਨ 10-ਏ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਜਾਂ ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਅਧਿਕਾਰਤ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 9(1) (i) ਦੇ ਤਹਿਤ ਬੇਦਖਲ ਕੀਤੇ ਕਿਰਾਏਦਾਰਾਂ ਜਾਂ ਕਿਰਾਏਦਾਰਾਂ ਦੇ ਮੁੜ ਵਸੋਬੇ ਲਈ ਵਾਧੂ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 10-ਏ ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (ਬੀ) ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ: -

“10-ਏ (ਬੀ) ਕਿਸੇ ਵੀ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਿਸੇ ਵੀ ਚੀਜ਼ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਦੇ ਸਮੇਂ ਨੂੰ ਲੋਚਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਮੌਜੂਦਾ ਸਮੇਂ ਲਈ ਲਾਗੂ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨ ਅਧੀਨ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵਾਰਸ ਦੁਆਰਾ ਵਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਤਬਾਦਲਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਹੋਰ ਨਿਪਟਾਰਾ ਜੋ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ 'ਤੇ ਵਾਧੂ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ, ਧਾਰਾ (ਏ) ਵਿੱਚ ਇਸਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰੇਗਾ।

ਵਿਆਖਿਆ। -ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਾਧੂ ਖੇਤਰ ਦੀ ਅਜਿਹੀ ਵਰਤੋਂ ਜ਼ਮੀਨ-ਮਾਲਕ ਦੇ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਤੋਂ ਕਿਰਾਏ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗੀ।”

ਸਰਪਲੱਸ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਸਾਰੇ ਤਬਾਦਲੇ ਅਤੇ ਨਿਪਟਾਰੇ, ਧਾਰਾ 9(1) (i) ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੱਢੇ ਗਏ ਕਿਰਾਏਦਾਰਾਂ ਦੇ ਮੁੜ ਵਸੋਬੇ ਲਈ ਇਸਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਨਹੀਂ ਕਰਨਗੇ। ਜੇਕਰ ਗੱਲ ਇੱਥੇ ਹੀ ਖੜ੍ਹੀ ਹੁੰਦੀ ਤਾਂ ਕੋਈ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਪਰ ਸੋਧਿਆ ਹੋਇਆ ਸੈਕਸ਼ਨ 19-ਬੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ-

ਧਾਰਾ 10-ਏ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ, ਜੇਕਰ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ, ਭਾਵੇਂ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਲਕ ਜਾਂ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਵਜੋਂ, ਵਿਰਾਸਤ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਵਸੀਅਤ ਜਾਂ ਤੋਹਫ਼ੇ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ, ਜਿਸ ਦਾ ਉਹ ਵਾਰਸ ਹੈ, ਕੋਈ ਜ਼ਮੀਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦਾ ਹੈ, , ਜਾਂ ਜੇਕਰ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਤੇ 30 ਜੁਲਾਈ, 1958 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੇ ਕਿਸੇ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਤਬਾਦਲਾ, ਅਦਲਾ-ਬਦਲੀ, ਲੀਜ਼, ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਜਾਂ ਬੰਦੋਬਸਤ ਦੁਆਰਾ ਕੋਈ ਜ਼ਮੀਨ ਐਕੁਆਇਰ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਜਾਂ ਜੇਕਰ, ਅਜਿਹੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਕੋਈ ਜ਼ਮੀਨ ਐਕੁਆਇਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। , ਜੋ, ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਹੀ ਉਸ ਦੀ ਮਲਕੀਅਤ ਵਾਲੀ ਜਾਂ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਰੱਖੀ ਗਈ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਨਾਲ ਜਾਂ ਬਿਨਾਂ, ਕੁੱਲ ਅਨੁਮਤੀ ਵਾਲੇ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਵੱਧ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ, ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ, ਕਲੈਕਟਰ ਨੂੰ, ਨਿਰਧਾਰਤ ਫਾਰਮ ਵਿੱਚ ਵਾਪਸੀ ਪੇਸ਼ ਕਰੇਗਾ ♦ * * * ਵੇਰਵੇ ਇੰਦੇ ਹੋਏ ਸਾਰੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਅਤੇ ਉਸ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਚੁਣਨਾ ਜੋ ਕੁੱਲ ਅਨੁਮਤੀ ਵਾਲੇ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਾ ਹੋਵੇ ਜਿਸ ਨੂੰ ਉਹ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ * * * ”

ਉਪ-ਧਾਰਾ (4) ਓਰੋਵਿਡਸ ਕਿ -

ਧਾਰਾ 10-ਏ * * * ♦ * *” ਦੀ ਧਾਰਾ (ਏ) ਅਧੀਨ ਵਾਧੂ ਖੇਤਰ ਵਜੋਂ ਵਰਤੋਂ ਲਈ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇਗੀ।

The Kanianwali Cooperative Farming Society at Kanianwali and others
v. The State of Punjab and others (Mahajan, J.)

(10) ਇਹ 11 ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਫਿਨਟੇ ਫੋਰਸ ਸੈਕਸ਼ਨ 19-ਬੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, 30 ਜੁਲਾਈ, 1958 ਤੋਂ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਵਾਧੂ ਖੇਤਰ ਦੀ ਟਰਾਂਸ-ਫਰੀ ਸਿਰਫ ਇਸ ਲਈ ਨਹੀਂ ਬਦਲ ਸਕਦੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਰਾਖਵੇਂ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਹੇਠਾਂ ਜ਼ਮੀਨ ਰੱਖਦਾ ਸੀ। ਜਾਂ ਆਗਿਆਯੋਗ ਖੇਤਰ। ਇਹ ਵੀ ਵਿਵਾਦਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਵਾਧੂ ਖੇਤਰ ਦਾ ਤਬਾਦਲਾ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਤਬਾਦਲੇ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਖੇਤਰ ਅਤੇ ਤਬਾਦਲਾਕਰਤਾ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਮੌਜੂਦ ਖੇਤਰ ਰਾਖਵੇਂ ਖੇਤਰ ਜਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਮਿਸਬਲ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਸਵਾਲ ਹੈ, ਜਿਸ 'ਤੇ ਬਹਿਸ ਹੋਈ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਸ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ, ਇਹ ਹੈ ਕਿ 15 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1953 ਅਤੇ 30 ਜੁਲਾਈ, 1958 ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਟਰਾਂਸਫਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਵਾਧੂ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਕੀ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਤਬਾਦਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਟਰਾਂਸਫਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਤਬਾਦਲਾਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਰੱਖੀ ਗਈ ਜ਼ਮੀਨ ਰਿਜ਼ਰਵਡ ਖੇਤਰ ਜਾਂ ਤਬਾਦਲੇਕਰਤਾ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਮਨਜ਼ੂਰ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ ਹੈ। *ਭੱਲੇ ਰਾਮ ਦੇ ਫੈਸਲੇ* ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਵਾਧੂ ਜ਼ਮੀਨ, ਤਬਾਦਲਾਕਰਤਾ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਸਰਪਲੱਸ ਨਹੀਂ ਰਹੇਗੀ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਹ ਤਬਾਦਲਾਕਰਤਾ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਰਾਖਵੇਂ ਖੇਤਰ ਜਾਂ ਅਨੁਮਤੀ ਵਾਲੇ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਵੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ 1962 ਦਾ ਸੋਧ ਅਤੇ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕਤਾ ਐਕਟ ਨੰ. XIV ਉਸ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਪੋਰਟ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਲਈ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਸਿਰਫ ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ 15 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1953 ਜਾਂ 30 ਜੁਲਾਈ, 1958 ਤੋਂ ਇਸ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਅਸਲੀਅਤ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸੋਧੀ ਹੋਈ ਧਾਰਾ 19-ਬੀ ਨੂੰ 30 ਜੁਲਾਈ ਤੋਂ ਲਾਗੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, 1958, ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦਾ ਕਦੇ ਵੀ ਇਸ ਪ੍ਰਬੰਧ ਨੂੰ ਪਿਛਾਖੜੀ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। *ਭੱਲੇ ਰਾਮ ਦੇ ਕੇਸ* ਵਿੱਚ ਇਹ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਧਾਰਾ 19-ਬੀ ਧਾਰਾ 10-ਏ ਨੂੰ ਓਵਰਰਾਈਡ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਦੋਵੇਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਇੱਕੋ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ। ਧਾਰਾ 10-ਏ ਅਧੀਨ ਜੋ ਸਰਪਲੱਸ ਸੀ, ਉਹ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਤਬਾਦਲੇ ਦੇ ਕਾਰਨ ਧਾਰਾ 19-ਬੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਰਪਲੱਸ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਸਕਦਾ ਸੀ, ਜਿਸ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਖਰਾਬ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਟਰਾਂਸਫਰ ਸਰਪਲੱਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਸੀ। ਪਰ ਸੈਕਸ਼ਨ 19-ਬੀ ਦੇ ਕਾਰਨ, ਉਹ ਸਰਪਲੱਸ, ਟ੍ਰਾਂਸਫਰ ਕਰਨ 'ਤੇ, ਟਰਾਂਸਫਰ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਦਾ ਰਾਖਵਾਂ ਜਾਂ ਮਨਜ਼ੂਰ ਖੇਤਰ ਬਣ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਾਧੂ ਖੇਤਰ ਨਹੀਂ ਰਹੇਗਾ ਕਿਉਂਕਿ, ਹੋਰ - ਅਨੁਸਾਰ। ਇੱਕ ਉਤਸੁਕ ਨਤੀਜਾ ਇਹ ਨਿਕਲੇਗਾ, ਅਰਥਾਤ, ਉਹੀ ਜ਼ਮੀਨ, ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਤਬਾਦਲਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਦਾ ਵਾਧੂ ਖੇਤਰ, ਤਬਾਦਲੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਤਬਾਦਲਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਦਾ ਵਾਧੂ ਖੇਤਰ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ, ਜਿੰਨੀ ਦੇਰ ਵਿੱਚ, ਉਹੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਵਸਥਾ ਦੁਆਰਾ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ। ਐਕਟ. ਜੋ ਮੈਂ ਉੱਪਰ ਕਿਹਾ ਹੈ, ਉਹ ਵਾਧੂ ਖੇਤਰ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਤੋਂ ਹੋਰ ਸਮਰਥਨ ਲੱਭਦਾ ਹੈ। ਸਿਰਫ ਉਹੀ ਖੇਤਰ ਸਰਪਲੱਸ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਰਾਖਵੇਂ ਜਾਂ ਅਨੁਮਤੀ ਵਾਲੇ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੈ - ਅਤੇ ਟਰਾਂਸਫਰ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਦੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿੱਚ, ਟ੍ਰਾਂਸਫਰ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਦਾ ਸਰਪਲੱਸ ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਸਰਪਲੱਸ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦਾ ਇਰਾਦਾ *ਬਹਿਲਾ ਰਾਮ ਦੇ ਕੇਸ* ਰਾਹੀਂ ਤਬਾਦਲਿਆਂ ਤੋਂ ਮਿਲੇ ਲਾਭ ਨੂੰ ਖੋਹਣਾ ਸੀ।

ਨੂੰ ਧਾਰਾ 10-ਏ ਅਤੇ 2 (5-ਏ) ਵਾਂਗ 15 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1953 ਤੋਂ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਸੀ। ਪਰ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ, ਮੇਰੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਸਲਾਹ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨਿਪਟਾਏ ਗਏ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਨੂੰ ਅਸਥਿਰ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਸੀ।

(11) ਰਾਜ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਸ੍ਰੀ ਏ.ਐਸ. ਸਰਹਦੀ ਨੇ 1962 ਦੇ ਐਕਟ XIV ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਅਤੇ ਵਸਤੂਆਂ ਵੱਲ ਸਾਡਾ ਧਿਆਨ ਖਿੱਚਿਆ। ਐਕਟ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਕਾਰਨਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਹਵਾਲਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸਾਰੀ ਦਾ ਨਿਯਮ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਵਿਧਾਨ ਦੀ ਸਾਦੀ ਅਤੇ ਸਪਸ਼ਟ ਭਾਸ਼ਾ ਤੋਂ ਇਕੱਠਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸਿਰਫ ਉਹੀ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਭਾਸ਼ਾ ਸਾਦੀ ਜਾਂ ਸਪਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਸਹਾਇਤਾ ਵਸਤੂਆਂ ਅਤੇ ਇਸਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਭਲੇ ਰਾਮ ਦੇ ਕੋਸ਼ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸੀ ਜਦੋਂ ਉਸਨੇ 1962 ਦਾ ਐਕਟ ਨੰਬਰ 14 ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਅਤੇ 30 ਜੁਲਾਈ, 1958 ਤੋਂ ਧਾਰਾ 19-ਬੀ ਨੂੰ ਸੰਚਾਲਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਸਲਾਹ ਦਿੱਤੀ ਸੀ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਇਸ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨੂੰ ਦੂਰ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸਨ। 30 ਜੁਲਾਈ, 1958 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ। ਇਸ ਸਿੱਟੇ ਤੋਂ ਕੋਈ ਬਚਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾਪਦਾ। ਅਰਜਨ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਇਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਸਟੇਟ ਅਤੇ ਹੋਰ (8), ਹੇਜ਼, ਜੇ., ਜਿਸ ਨੇ ਅਦਾਲਤ ਲਈ ਗੱਲ ਕੀਤੀ, ਵਿਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ :-

“* * ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਇੱਕ ਸੁਲਝਿਆ ਹੋਇਆ ਨਿਯਮ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਕਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਉਪਬੰਧ ਨੂੰ ਪਿਛਲਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਵਿਧਾਨ ਨੂੰ ਸਪਸ਼ਟ ਸ਼ਬਦਾਂ ਜਾਂ ਲੋੜੀਂਦੇ ਅਰਥਾਂ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਨੂੰ ਪਿਛਾਂਹਖਿੱਚੀ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿੱਥੇ ਕੋਈ ਉਪਬੰਧ ਪਿਛਲਾ-ਪੱਖੀ ਬਣਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਧਿਆਨ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਪਿਛਾਂਹਖਿੱਚੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨੂੰ ਇਰਾਦੇ ਤੋਂ ਪਰੇ ਨਹੀਂ ਵਧਾਉਣਾ।”

(12) ਰਾਜ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਕੋਈ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ 30 ਜੁਲਾਈ, 1958 ਤੋਂ ਸੋਧੀ ਹੋਈ ਧਾਰਾ 19-ਬੀ ਨੂੰ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਕਿਉਂ ਬਣਾਇਆ।

(13) ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਮੇਰੇ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇਹ ਮੈਨੂੰ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਤਬਾਦਲਾ, ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਮਾਲਕ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਵਾਧੂ ਹੈ, ਨਾ ਸਿਰਫ ਜਾਇਜ਼ ਹੈ; ਪਰ ਵਾਧੂ ਰਕਬਾ ਤਬਾਦਲਾਕਰਤਾ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਸਰਪਲੱਸ ਨਹੀਂ ਰਹੇਗਾ ਜੇਕਰ ਕੁੱਲ ਮਿਲਾ ਕੇ ਤਬਾਦਲਾਕਰਤਾ ਕੋਲ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਹੀ ਕਬਜ਼ਾ ਹੈ ਅਤੇ ਤਬਾਦਲੇ 'ਤੇ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਹਾਸਲ ਕੀਤਾ ਖੇਤਰ ਉਸ ਦੇ ਅਨੁਮਤੀ ਜਾਂ ਰਾਖਵੇਂ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਜੋ ਕਦੇ ਵੀ ਉਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੈ। ਅਨੁਮਤੀਯੋਗ ਅਤੇ ਰਾਖਵਾਂ ਖੇਤਰ ਹੋਵੇਗਾ

(8) 1968 ਕਰ. ਲਾਅ ਜਰਨਲ 1,

ਵਾਧੂ ਖੇਤਰ. ਇਹ ਸਿਰਫ 30 ਜੁਲਾਈ, 1958 ਤੱਕ ਲਾਗੂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਤਬਾਦਲਿਆਂ ਨੂੰ ਹੀ ਰੱਖੇਗਾ। ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੇ ਸਾਰੇ ਤਬਾਦਲਿਆਂ ਦਾ ਇਹ ਨਤੀਜਾ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿਉਂਕਿ ਸੈਕਸ਼ਨ 10-ਏ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਤਬਾਦਲੇ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 19-ਬੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। . ਸੋਧ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਹ ਸੈਕਸ਼ਨ ਇਸ ਵਾਕਾਂਸ਼ ਨਾਲ ਖੁੱਲ੍ਹਦਾ ਹੈ—“ਧਾਰਾ 10-ਏ * * * ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ

(14) ਮੈਂ ਹੁਣ 26 ਇਸ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਕਰਦਾ/ਕਰਦੀ ਹਾਂ ਕਿ ਹਾਕਮ ਸਿੰਘ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 5, 348 ਏਕੜ, 7 ਕਨਾਲ, 10 ਮਰਲੇ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਮਾਲਕ ਸੀ। ਇਹ ਜ਼ਮੀਨ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੰਬਰ 2 ਤੋਂ 7 ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਦੀ ਕਾਸ਼ਤ ਅਧੀਨ ਸੀ। 14 ਮਈ, 1955 ਨੂੰ ਹਾਕਮ ਸਿੰਘ ਨੇ ਝਗੜੇ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੰ: 2 ਤੋਂ

The Kanianwali Co-operative Farming Society at Kanianwali and others
v. The State of Punjab and others (Mahajan, J.)

7 ਨੂੰ ਤੋਹਫੇ ਵਜੋਂ ਦਿੱਤੀ- ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇੰਤਕਾਲ ਦਰਜ ਕਰਕੇ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਹਾਕਮ ਸਿੰਘ ਨੇ ਆਪਣਾ ਇਲਾਕਾ ਰਾਖਵਾਂ ਨਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਸਰਪਲੱਸ ਏਰੀਆ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਗਈ। 5 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1966 ਨੂੰ ਮਾਲ ਸਹਾਇਕ ਨੇ ਕੁਲੈਕਟਰ ਵਜੋਂ 288 ਏਕੜ, 7 ਕਨਾਲ, 10 ਮਰਲੇ ਸਰਪਲੱਸ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 5-ਬੀ ਅਧੀਨ 60 ਏਕੜ ਦੇ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀਯੋਗ ਖੇਤਰ ਵਜੋਂ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਕੋਲ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੰਬਰ 2 ਤੋਂ 7 15 ਅਪ੍ਰੈਲ 1953 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਸਨ; ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਕੋਈ ਵੀ ਜ਼ਮੀਨ ਜੋ ਵੱਧ ਅਤੇ ਵੱਧ ਹੈ • ਰਾਖਵਾਂ ਜਾਂ ਆਗਿਆਯੋਗ ਖੇਤਰ ਅਤੇ ਜਿਸ 'ਤੇ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਵਸੇ ਹੋਏ ਹਨ, ਧਾਰਾ 2(5-ਏ) ਵਿੱਚ 'ਸਰਪਲੱਸ ਖੇਤਰ' ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਵਾਧੂ ਖੇਤਰ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਹ ਵੀ ਤਾਕੀਦ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਿ 30 ਜੁਲਾਈ, 1958 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦਾ ਤਬਾਦਲਾ ਅਤੇ ਤਬਾਦਲਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਦੇ ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੱਲੋਂ ਰੱਖੀ ਗਈ ਜ਼ਮੀਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਰਾਖਵੇਂ ਜਾਂ ਅਨੁਮਤੀ ਵਾਲੇ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਵਿਵਾਦਗ੍ਰਸਤ ਖੇਤਰ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਨੂੰ 'ਸਰਪਲੱਸ ਏਰੀਆ' ਐਲਾਨਿਆ ਜਾਵੇ। 6 ਮਾਰਚ 1967 ਨੂੰ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੇ ਅਪੀਲ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਦਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੰਬਰ 2 ਤੋਂ 7 ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਨਹੀਂ ਸਨ ਹਾਲਾਂਕਿ ਉਹ ਦਾਨੀ ਦੇ ਪੁੱਤਰਾਂ ਵਜੋਂ ਕਾਸ਼ਤ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਇਹ ਦਲੀਲ, ਕਿ ਤਬਾਦਲੇ ਦੇ ਕਾਰਨ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਰਾਖਵਾਂ ਖੇਤਰ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਨੂੰ ਵੀ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਕੁਝ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਕੇਸ ਦਾ ਰਿਮਾਂਡ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਵਿੱਤ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਇਸ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਇੱਕ ਸੋਧ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ; ਪਰ ਕੋਈ ਅਸਰ ਨਹੀਂ। ਇਸ ਨਾਲ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 226 ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੌਜੂਦਾ ਪਟੀਸ਼ਨ; ਅਤੇ ਕੇਵਲ ਇੱਕ ਹੀ ਝਗੜਾ ਜੋ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ; ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਰਾਖਵੇਂ ਜਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਮਿਜ਼ਾਈਬਲ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਵੱਧ ਜ਼ਮੀਨ ਨਾ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਤਬਦੀਲ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਨਾਲ, ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿਚਲੀ ਵਾਧੂ ਜ਼ਮੀਨ ਸਰ ਪਲੱਸ ਹੋਣੀ ਬੰਦ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿਚ ਇਹ ਰਾਖਵੇਂ ਜਾਂ ਪਰਮਿਟ ਯੋਗ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਹੈ।

(15) ਮੁੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਇਹ ਧਾਰਾ 19-ਬੀ ਪਿਛਾਖੜੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਭਲੇ ਰਾਮ ਦਾ ਫੈਸਲਾ 30 ਜੁਲਾਈ, 1958 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੋਏ ਤਬਾਦਲਿਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਫੀਲਡ ਰੱਖਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਸਫਲ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਪਟੀਸ਼ਨ ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਹੈ; ਅਤੇ ਵਿੱਤ ਕਮਿਸ਼ਨਰ, ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਅਤੇ ਕੁਲੈਕਟਰ ਵੱਲੋਂ ਵਿਵਾਦ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਸਰਪਲੱਸ ਖੇਤਰ ਐਲਾਨਣ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਕੇਸ ਦੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ, ਖਰਚਿਆਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਆਰਡਰ ਹੋਵੇਗਾ।

ਸ਼ਮਸ਼ੇਰ ਬਹਾਦੁਰ, ਜੇ.-ਪੰਜਾਬ ਸਕਿਉਰਿਟੀ ਆਫ ਲੈਂਡ ਟੈਨਿਊਰਜ਼ ਐਕਟ, 1953 ਦੇ ਉਪਬੰਧ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਪੰਜਾਬ ਸਕਿਉਰਿਟੀ ਆਫ ਲੈਂਡ ਟੈਨਿਊਰਜ਼ (ਸੋਧ ਅਤੇ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕਤਾ) ਐਕਟ, 1962 ਦੁਆਰਾ ਸੋਧਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਮੇਰੇ ਜਾਣਕਾਰਾਂ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਭਰਾ, ਮਹਾਜਨ, ਜੇ., ਨੂੰ ਡਿਜ਼ਾਇਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪ੍ਰਸਤਾਵਨਾ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ, "ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਕਾਰਜਕਾਲ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸੰਬੰਧਿਤ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ।" ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਕਾਰਜਕਾਲ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਪ੍ਰੋਵੀਡਿੰਗ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਸਕੀਮ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਰਾਖਵੇਂ ਜਾਂ ਇਜਾਜ਼ਤ ਵਾਲੇ ਖੇਤਰਾਂ ਦੇ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਬੇਦਖਲ ਹੋਣ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹਨ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਛੋਟਾ ਜ਼ਮੀਂਦਾਰ ਵੀ ਓਨਾ ਹੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿੰਨਾ ਕਿ ਕਿਸੇ ਜ਼ਮੀਂਦਾਰ ਦਾ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਜਿਸ ਦੀ ਹੋਲਡਿੰਗ ਮਨਜ਼ੂਰਸ਼ੁਦਾ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। 'ਪਰਵਾਨਗੀਯੋਗ ਖੇਤਰ' ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਮਕਾਨ ਮਾਲਕਾਂ ਅਤੇ ਕਿਰਾਏਦਾਰਾਂ ਦੋਵਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਕਿਰਾਏਦਾਰ, ਜੋ ਕਿ ਸੈਕਸ਼ਨ 9 ਦੇ ਤਹਿਤ ਬੇਦਖਲ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਯੋਗ ਹਨ ਜਾਂ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਬੇਦਖਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਨੂੰ ਮੁੜ ਵਸਾਇਆ ਜਾਣਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਧਾਰਾ 9-ਏ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਨੂੰ ਵੀ ਉਪ ਦੀ ਧਾਰਾ (i) ਦੇ ਤਹਿਤ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣ ਲਈ ਜਵਾਬਦੇਹ ਹੈ -ਸੈਕਸ਼ਨ 9 ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ (1) ਨੂੰ ਉਸਦੀ ਕਿਰਾਏਦਾਰੀ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਵਾਪੂ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ। 'ਸਰਪਲੱਸ ਏਰੀਆ' ਦਾ ਸੰਕਲਪ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦਾ ਧੁਰਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਵਿਧਾਨਪਾਲਿਕਾ ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਜਿਹੇ ਖੇਤਰਾਂ ਦੀ ਸਿਰਜਣਾ ਕਰਨ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਕਿਰਾਏਦਾਰਾਂ ਦੇ ਮੁੜ ਵਸੇਬੇ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜੋ ਬਾਹਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਯੋਗ ਹਨ ਜਾਂ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਬਾਹਰ ਕੱਢੇ ਗਏ ਹਨ।

(17) ਕਿਰਾਏਦਾਰਾਂ ਦੇ ਮੁੜ ਵਸੇਬੇ ਦੇ ਇਸ ਕੇਂਦਰੀ ਵਿਚਾਰ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਧਾਰਾ 10-ਏ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਮੈਨੂੰ ਇਸ ਧਾਰਾ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ (ਏ), (ਬੀ) ਅਤੇ (ਸੀ) ਲਈ ਦੁਬਾਰਾ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਦੇਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਆਖਰੀ ਇੱਕ ਪੰਜਾਬ ਸਕਿਉਰਿਟੀ ਆਫ ਲੈਂਡ ਟੈਨਿਊਰਜ਼ (ਸੋਧ ਅਤੇ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕਤਾ) ਐਕਟ, ਪੰਜਾਬ ਐਕਟ 14 ਆਫ 1962 (ਵੀ) ਦੁਆਰਾ ਪਾਈ ਗਈ ਸੀ। 1962 ਦੇ ਸੋਧ ਐਕਟ 14 ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਧਾਰਾ 10-ਏ ਦੀ ਧਾਰਾ (ਸੀ) ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਜਾਂ ਹੋਰ ਅਥਾਰਟੀ ਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਫੈਸਲਾ, ਹੁਕਮ ਜਾਂ ਆਦੇਸ਼, ਜੋ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਖੇਤਰ ਦੀ ਹੋਲਡਿੰਗ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਰੱਖਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਵਾਪੂ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ, ignored ਹੋਣਾ . 1962 ਦੇ ਸੋਧ ਐਕਟ 14 ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਐਕਟ ਦੁਆਰਾ ਪਿਛਾਖੜੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਢੰਗ ਨਾਲ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨੇ ਜਾਂ ਤਾਂ ਭਲੇ ਰਾਮ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਉਲਟਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਜਾਂ ਇਸਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਹੈ,

ਇਸ ਵਿਵਸਥਾ ਦਾ ਲੇਖਾ-ਜੋਖਾ ਕਰਨ ਲਈ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਸੈੱਟ ਕਰਨਾ ਚੰਗਾ ਹੈ। ਸੋਧ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 1 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (2) ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ-

“ਸੈਕਸ਼ਨ 2, ਸੈਕਸ਼ਨ 4, ਸੈਕਸ਼ਨ 5, ਸੈਕਸ਼ਨ 7 ਅਤੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 10 ਦੀ ਧਾਰਾ (ਏ) ਨੂੰ 15 ਅਪ੍ਰੈਲ 1953 ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ, ਅਤੇ ਧਾਰਾ 6 ਨੂੰ 30 ਵੇਂ ਦਿਨ ਤੋਂ ਲਾਗੂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਜੁਲਾਈ,

The Kanianwali Co-operative Farming Society at Kanianwali and others
v. The State of Punjab and others (Shamsher Bahadur, J.)

1958,

ਪ੍ਰੰਤਰਾਂ ਨੂੰ ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਅਲਾਟ ਕੀਤੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ। ਸੋਧ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 4 ਹੁਣ ਧਾਰਾ 10-ਏ ਦੀ ਧਾਰਾ (ਸੀ) ਹੈ, ਜਿਸ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਸੋਧ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 5 ਵਿੱਚ ਨਵੀਂ ਪਾਈ ਗਈ ਧਾਰਾ 10-ਬੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਸੈਕਸ਼ਨ 10-ਏ ਦੀ ਧਾਰਾ (ਏ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਰਪਲੱਸ ਖੇਤਰ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਕਿਸੇ ਹਿੱਸੇ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਤਰਾਧਿਕਾਰ ਖੁੱਲ੍ਹ ਗਿਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਬੱਚਤ ਪ੍ਰੋ. ਧਾਰਾ 10-ਏ ਦੀ ਧਾਰਾ (ਬੀ) ਦੇ ਅਧੀਨ ਵਿਰਾਸਤ ਦੁਆਰਾ ਵਾਰਸ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਦਾ ਉਸ ਖੇਤਰ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿਸਦੀ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ; ਅਤੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ, ਸੈਕਸ਼ਨ 10 ਜੋ ਕਿ 15 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1953 ਤੋਂ ਲਾਗੂ ਹੋਣਾ ਹੈ, ਇਹਨਾਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮਝੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਵਿਵਸਥਾ ਹੈ: -

“ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 10-ਏ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਐਕਟ ਦੁਆਰਾ ਸੋਧਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਤੇ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2 ਦੀ ਧਾਰਾ (5-ਏ) ਨੂੰ ਹਮੇਸ਼ਾਂ 15 ਅਪ੍ਰੈਲ ਦੇ ਦਿਨ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ, 1953।”

(18) ਕੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦਾ ਕੋਈ ਸਪੱਸ਼ਟ ਇਰਾਦਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 10-ਏ ਦੀ ਧਾਰਾ (ਸੀ) ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਵਰਤੋਂ ਲਈ ਉਪਬੰਧ 15 ਅਪ੍ਰੈਲ ਦੇ ਦਿਨ ਤੋਂ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਲਈ ਸੀ। 1953? ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਕਿਸੇ ਅਦਾਲਤ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਕਿਸੇ ਫੈਸਲੇ, ਫਰਮਾਨ ਜਾਂ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ 15 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1953 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਜੋ ਕਿ ਕਿਸੇ ਮਕਾਨ ਮਾਲਕ ਦੇ ਸੰਭਾਵੀ ਵਾਧੂ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਐਕਟ ਨੰਬਰ 11, 1955 ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਧਾਰਾ 2 ਦੀ (5-ਏ) 'ਸਰਪਲੱਸ ਏਰੀਆ' ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਨੂੰ ਵੀ 15 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1953 ਤੋਂ ਲਾਗੂ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਹੁਣ, 1962 ਦੇ ਪੰਜਾਬ ਐਕਟ 14 ਦੁਆਰਾ ਸੀਮਿਲਿਤ ਸਮਾਪਤੀ ਸ਼ਬਦ। ਇਸ ਉਪ-ਧਾਰਾ (5-ਏ) ਵਿੱਚ ਜੋ 'ਸਰਪਲੱਸ ਖੇਤਰ' ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਇਸ ਪ੍ਰਭਾਵ ਲਈ ਹਨ: -

^a d ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 19-B, ... ਦੇ ਅਧੀਨ ਚੁਣੇ ਗਏ ਅਨੁਮਤੀਯੋਗ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਵੱਧ ਖੇਤਰ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

1959 ਦੇ ਪੰਜਾਬ ਐਕਟ 4 ਦੁਆਰਾ ਸੀਮਿਤ ਅਤੇ 1962 ਦੇ ਐਕਟ 14 ਦੁਆਰਾ ਸੰਸ਼ੋਧਿਤ, ਧਾਰਾ 19-ਬੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਨੁਮਤੀਯੋਗ ਖੇਤਰ ਵਜੋਂ ਚੁਣਿਆ ਗਿਆ ਖੇਤਰ, ਪਵਿੱਤਰ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 10-ਏ ਦੇ ਪ੍ਰੋਵਿਜ਼ਨਜ਼ ਦੇ ਅਧੀਨ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। (c)

(19) ਗੱਲ ਇੱਥੇ ਹੀ ਖਤਮ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਧਾਰਾ 19-ਬੀ (1962 ਦੇ ਸੋਧ ਐਕਟ 14 ਦੀ ਧਾਰਾ 6) ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (4) ਜੋ ਕਿ 1962 ਦੇ ਸੋਧ ਐਕਟ 14 ਦੀ ਧਾਰਾ 1 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਅਧੀਨ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ, 30 ਤੋਂ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗੀ। ਜੁਲਾਈ, 1958, ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ: -

"ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਵਾਧੂ ਜ਼ਮੀਨ ਧਾਰਾ 10-ਏ ਦੀ ਧਾਰਾ (ਏ) ਅਧੀਨ ਵਾਧੂ ਖੇਤਰ ਵਜੋਂ ਜਾਂ ਅਜਿਹੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਵਰਤਣ ਲਈ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ 'ਤੇ ਹੋਵੇਗੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਸਿੱਧੇ ਅਧਿਸੂਚਨਾ ਦੁਆਰਾ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ।"

(20) ਇਹ ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਵਿਚਾਰ ਵੱਲ ਲਿਆਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਧਾਰਾ 19-ਬੀ ਧਾਰਾ 10 ਏ ਤੋਂ ਸੁਤੰਤਰ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਇੱਕ ਅਨਿੱਖੜਵੇਂ ਹਿੱਸੇ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ? 1962 ਦੇ ਸੋਧ ਐਕਟ 14 ਦੀ ਧਾਰਾ 1 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ, ਉਹ ਧਾਰਾ 6 "ਜੁਲਾਈ, 1958 ਦੇ 30 ਵੇਂ ਦਿਨ ਲਾਗੂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ"। ਜਿਵੇਂ ਕਿ 1962 ਦੇ ਐਕਟ 14 ਦੁਆਰਾ ਸੋਧਿਆ ਗਿਆ, ਧਾਰਾ 19-ਬੀ, ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ: -

"ਉਸ ਦੀ ਪ੍ਰਭੂਤਾ ਨੇ ਧਾਰਾ 19-ਬੀ ਪੜ੍ਹੀ ਅਤੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ: -

(21) ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿ 30 ਜੁਲਾਈ, 1958 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਲਾਗੂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਤਬਾਦਲੇ, ਭਾਵੇਂ ਸਰਪਲੱਸ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੋਵੇ, ਨੂੰ ਗਿਣਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਸੈਕਸ਼ਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਗੈਰ-ਪ੍ਰਬੰਧਿਤ ਧਾਰਾ "ਸੈੱਟਸੀਓ 10-ਏ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ" ਹੈ ਜਿਸਦਾ ਸਾਦਾ ਅਰਥ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਸਰਪਲੱਸ ਵਜੋਂ ਵਰਤਣ ਲਈ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਓਵਰਰਾਈਡਿੰਗ ਅਥਾਰਟੀ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਨਹੀਂ ਰਹੇਗੀ। 1962 ਦੇ ਸੋਧ ਐਕਟ 14 ਦੀ ਧਾਰਾ 1 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੀ ਗਈ ਧਾਰਾ 19-ਬੀ ਦੁਆਰਾ ਜੋ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਉਹ ਅਸਲ ਟ੍ਰਾਂਸਫਰ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਕਨੂੰਨ ਵਿਚਲੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਅਰਥ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਇਕਸੁਰਤਾਪੂਰਣ ਨਿਆਂ ਦੇਣ ਲਈ ਹਰ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਭਾਵੇਂ ਕੁਝ ਵਿਰੋਧੀ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋਣ 'ਤੇ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਵੇ। ਜੇਕਰ ਸੰਬੰਧਿਤ ਵਿਵਸਥਾ ਵਿੱਚ ਹਰੇਕ ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖ ਕੇ ਇੱਕ ਕਾਰਜਯੋਗ ਉਸਾਰੀ ਦਾ ਵਿਕਾਸ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਜਿਹੀ ਉਸਾਰੀ ਨੂੰ ਉਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਦੀਆਂ ਕੁਝ ਧਾਰਾਵਾਂ ਨੂੰ ਮਿਟਾਉਣਾ ਜਾਂ ਇਸ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਲਿਖਣਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਮੈਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਸੋਧ ਕਾਨੂੰਨ (1962 ਦਾ ਐਕਟ 14) ਜੋ ਕਿ ਧਾਰਾ 10-ਏ ਨੂੰ ਪਿਛਾਖੜੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜੋ ਭੱਲੇ ਰਾਮਾ ਦੁਆਰਾ ਪੈਦਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

The Kanianwali Co-operative Farming Society at Kanianwali and others
v. The State of Punjab and others (Shamsher Bahadur, J.)

ਆਸਾਨੀ ਦੁਲਟ ਅਤੇ ਗਰੇਵਰ, ਜੇ.ਜੇ. ਦੀ ਲੈਟਰਸ ਪੇਟੈਂਟ ਬੈਂਚ, ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਭੱਲੇ ਰਾਮ (2) ਨੇ ਮਹਾਜਨ, ਜੇ. ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਓਵਰ-ਰੋਲ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਅੰਤ ਤੱਕ ਇਹ ਨਿਰੀਖਣ ਕੀਤਾ: -

“ਸੋਧਾਂ ਤੋਂ ਹੁਣ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸਰਪਲੱਸ ਰਕਬਾ ਉਸ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਲਕ ਦੀ ਹੋਲਡਿੰਗ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ 5 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1953 ਨੂੰ ਮੌਜੂਦ ਸੀ, ਅਤੇ ਜ਼ਮੀਨ, ਜੋ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਉਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੈ। ਸਮਾਂ, ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕ ਦੁਆਰਾ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਬਾਦਲੇ ਦੀ ਪਰਵਾਹ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਸਰਪਲੱਸ ਰਹੇਗਾ।” ਇਹ ਕਹਿਣ ਦਾ ਕੀ ਵਾਰੰਟ ਹੈ ਕਿ ਲੈਟਰਸ ਪੇਟੈਂਟ ਬੈਂਚ ਨੇ 1962 ਦੇ ਸੋਧ ਐਕਟ 14 ਦੀ ਧਾਰਾ 1 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਸੋਧੀ ਹੋਈ ਧਾਰਾ 10-ਏ 15 ਤੋਂ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗੀ। ਅਪ੍ਰੈਲ, 1953, ਸੋਧੀ ਹੋਈ ਧਾਰਾ 9-ਬੀ 30 ਜੁਲਾਈ, 1938 ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗੀ? ਇਹ ਮੈਨੂੰ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ 15 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1953 ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਹੋ ਕੇ 1962 ਦੇ ਐਕਟ .14 ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 4 ਅਤੇ 10 ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਜਬਰਦਸਤੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਲਈ ਗਈ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਸਮਰੱਥ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਸੋਧੀ ਹੋਈ ਧਾਰਾ 10-ਏ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ "15 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1953 ਨੂੰ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ”।

(22) ਬੀਇਨ ਕੇ ਭਗਤੀ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਪੀ.ਵੀ. ' ਜੇ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ, (1), ਜੇ ਮੈਂ ਮੇਹਰ ਸਿੰਘ, ਜੇ., (ਉਦੋਂ ਮਾਣਯੋਗ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਵਜੋਂ) ਅਤੇ ਖੁਦ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ ਸੀ, ਪੰਨਾ 124 'ਤੇ ਲਿਖਿਆ ਹੈ ਕਿ: -

“ਸੈਕਸ਼ਨ 19-ਬੀ ਵਿੱਚ, 1962 ਦੇ ਪੰਜਾਬ ਐਕਟ 14 ਦੁਆਰਾ ਇਸਦੀ ਸੋਧ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਜ਼ਮੀਨ ਐਕੁਆਇਰ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਧਾਰਾ 5-ਏ ਦੇ ਤਹਿਤ ਘੋਸ਼ਣਾ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦਾ ਉਪਬੰਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਤਾਂ ਜੋ ਉਸਦਾ ਵਾਧੂ ਖੇਤਰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ ਅਤੇ ਭੱਲੇ ਰਾਮ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਵਿੱਚ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ (1), ਮਹਾਜਨ, ਜੇ., ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਧਾਰਾ 19-ਬੀ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਤਬਾਦਲੇ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਵਾਧੂ ਖੇਤਰ ਲੱਭਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣਾ ਹੈ। .. ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਪੰਜਾਬ ਐਕਟ 1962 ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 19-ਬੀ ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸ਼ਬਦ ' ਧਾਰਾ 10-ਏ ਦੇ ਪ੍ਰੋਵਿਜ਼ਨਜ਼ ਦੇ ਅਧੀਨ' ਜੋੜ ਕੇ ਸੋਧਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਜਿਸਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਹੁਣ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸੈਕਸ਼ਨ 10-ਏ ਦੇ ਅਧੀਨ ਵਰਤੋਂ ਲਈ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਤਬਾਦਲਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਉਪਲਬਧ ਹੋਣਾ ਬੰਦ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ।

The Karianwali Co-operative Farming Society at Karianwali and others
v. The State of Punjab and others (Narula, J.)

ਸੈਕਸ਼ਨ 19-ਬੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਧਾਰਾ 10-ਏ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਕਿਸੇ ਅਦਾਲਤੀ ਹੁਕਮ ਜਾਂ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ 15 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1953 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਹ 30 ਜੁਲਾਈ, 1958 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਸਰਪਲੱਸ ਖੇਤਰ ਵਜੋਂ ਵਰਤੋਂ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਕਨੂੰਨ ਦੀ ਕੋਈ ਵੀ ਉਸਾਰੀ ਜੋ ਇਸਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਹਰਾਉਂਦੀ ਹੈ, ਨਾ ਤਾਂ ਜਾਇਜ਼ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਜਾਇਜ਼ ਹੈ।

(23) ਹੰਸ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ (5) ਵਿੱਚ ਬੈਂਚ ਦੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ, ਮੈਂ ਕਿਹਾ, ਅਤੇ ਨਰੂਲਾ ਜੇ., ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹੈ ਕਿ 15 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1953 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪ੍ਰਾਪਤ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਕੋਈ ਫੈਸਲਾ, ਹੁਕਮ ਜਾਂ ਹੁਕਮ, ਸਰਪਲੱਸ ਖੇਤਰ ਦੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ ਜੋ ਕਿ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਦੀ ਮਿਤੀ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਹੋਲਡਿੰਗ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਐਕਟ ਦਾ, ਭਾਵ, 15 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1953। ਭਗਵਾਨ ਦਾਸ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ (9) ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿੱਥੇ ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ “ਪੰਜਾਬ ਸਕਿਉਰਿਟੀ ਆਫ਼ ਲੈਂਡ ਟੈਨਿਊਰਸ ਐਕਟ ਦੀ ਸਕੀਮ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਦੀ ਮਿਤੀ 'ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਲਕ ਕੋਲ ਸਾਰੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਅਤੇ ਉਸ ਦਾ ਵਾਧੂ ਖੇਤਰ, ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਹੈ, ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।” ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪਾਂ ਨੇ ਐਕਟ ਦੇ ਸਾਰੇ ਉਪਬੰਧਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿਵਾਦ ਨੂੰ ਸਪਸ਼ਟ ਕਰਨਾ ਅਸੰਭਵ ਹੈ ਜੋ ਹੁਣ ਇਹ ਚਰਚਾ ਵਿੱਚ ਲਿਆਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਉਪ-ਵਿਧੀ ਦੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹੇ ਹਨ। 1962 ਦੇ ਸੇਧ ਐਕਟ 14 ਦੀ ਧਾਰਾ 1 ਦੀ ਧਾਰਾ (2)। ਮੇਰੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਪੁਨਰ-ਵਿਚਾਰ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਮੈਂ ਮਹਾਜਨ, ਜੇ. ਨਾਲ ਇਹ ਗੱਲ ਕਰਨ ਤੋਂ ਅਸਮਰੱਥ ਹਾਂ ਕਿ ਭੱਲੇ ਰਾਮ ਦੇ ਕੇਸ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਅਜੇ ਵੀ ਮੈਦਾਨ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ, ਭੱਲੇ ਰਾਮ ਦੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ, ਸਗੋਂ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੁਆਰਾ ਵੀ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

(24) ਮੇਰੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਪਟੀਸ਼ਨ ਖਾਰਜ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਵਿੱਤ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣ ਲਈ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਅਤੇ ਕੁਲੈਕਟਰ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਨਰੂਲਾ, ਜੇ.-ਮੇਰੇ ਲਾਰਡ ਮਹਾਜਨ ਅਤੇ ਸ਼ਮਸ਼ੇਰ ਬਹਾਦੁਰ, ਜੇ.ਜੇ. ਦੁਆਰਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਿੱਖੀ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੀ ਪੜਚੋਲ ਕਰਨ ਦਾ ਫਾਇਦਾ ਹੋਇਆ। ਮੈਂ ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਾਰਨਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਦਰਜ ਕਰਨਾ ਪਸੰਦ ਕਰਾਂਗਾ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਮੇਰੇ ਆਪਣੇ ਸ਼ਬਦ.

(9) 1966 PLR 3001

(26) ਹਾਕਮ ਸਿੰਘ ਵਾਸੀ ਪਿੰਡ ਕਾਨਿਆਂਵਾਲੀ, ਤਹਿਸੀਲ ਮੁਕਤਸਰ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਵਿੱਚ ਉਸਦੀ ਕੁੱਲ 348 ਏਕੜ, 7 ਕਨਾਈਆਂ ਅਤੇ 10 ਮਰਲੇ ਜ਼ਮੀਨ (ਜਿਸਦੀ ਕੀਮਤ 160 ਸਟੈਂਡਰਡ ਏਕੜ ਅਤੇ 13 ਫੁੱਟ ਯੂਨਿਟ ਹੈ) ਵਿੱਚੋਂ, ਹਾਕਮ ਸਿੰਘ ਵਾਸੀ ਤਲਾਬ ਨੰਬਰ 5 (ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਰਾਖਵੇਂਕਰਨ ਦੇ)। ਸਵੈ-ਖੇਤੀ ਲਈ ਖੇਤਰ) ਨੇ ਮਈ, 1955 ਵਿੱਚ ਵਿਵਾਦ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਆਪਣੇ ਪੁੱਤਰਾਂ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੰ: 2 ਅਤੇ 3, ਉਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਪਤਨੀਆਂ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੰ: 4 ਅਤੇ 5, ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਦੋ ਪੁੱਤਰਾਂ ਦੀਆਂ ਸਬੰਧਤ ਧੀਆਂ ਜੋ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਹਨ, ਨੂੰ ਤੋਹਫ਼ੇ ਵਜੋਂ

ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਅਤੇ 7. ਉਕਤ ਤੋਹਫ਼ਿਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇੰਤਕਾਲ 14 ਮਈ, 1955 ਨੂੰ ਵਿਧੀਵਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਮਿਤੀ 5 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1966 ਦੇ ਆਪਣੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ, ਕੁਲੈਕਟਰ (ਖੇਤੀਬਾੜੀ), ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ, ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤਬਾਦਲਿਆਂ ਨੂੰ ਅਣਡਿੱਠ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਉਸ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਸਕਿਉਰਿਟੀ ਆਫ਼ ਲੈਂਡ ਟੈਨਿਊਰਜ਼ ਐਕਟ, 1953 ਦੀ ਧਾਰਾ 10-ਏ(ਬੀ) ਦੇ ਤਹਿਤ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਅਤੇ ਹਾਕਮ ਸਿੰਘ ਦੀ ਅਸਲ ਹੋਲਡਿੰਗ (ਵਿਵਾਦ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਸਮੇਤ) ਦੀ 288 ਏਕੜ, 7 ਕਨਾਈਆਂ ਅਤੇ 10 ਮਰਲੇ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਸਰਪਲੱਸ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਖੇਤਰ. ਤਬਾਦਲਿਆਂ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰਨ ਦੇ ਕੁਲੈਕਟਰ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਵਿੱਤ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਤੱਕ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਤਬਾਦਲੇ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਇਸ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 226 ਅਤੇ 227 ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਹੋਰ ਗੱਲਾਂ ਦੇ ਨਾਲ, ਇਹ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੇਣ ਲਈ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸਾਦ ਦਾ ਤਬਾਦਲਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਧਾਰਾ 10-ਏ (ਬੀ) ਅਤੇ (ਸੀ) 15 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1953 ਅਤੇ 30 ਜੁਲਾਈ, 1958 ਦਰਮਿਆਨ ਹੋਏ ਤਬਾਦਲਿਆਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ (6), ਅਤੇ (ii) ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਆਤਮਾ ਦੇਵੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ (7)।

(27) ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ, ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਲਈ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ 'ਤੇ ਖਾਰਜ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਦੀ ਉਪਰੋਕਤ ਦਲੀਲ ਲਈ ਦਬਾਅ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ: -

- (i) ਭਗਤ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ (3);
- (ii) ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਸ਼ਮਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ (4); ਅਤੇ
- (iii) ਹੰਸ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ (5)

ਕਿਉਂਕਿ 15 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1953 ਅਤੇ 30 ਜੁਲਾਈ, 1958 ਦਰਮਿਆਨ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਤਬਾਦਲਿਆਂ ਲਈ ਧਾਰਾ 10-ਏ ਦੀ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਦੇ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੇ ਦੋ ਸੈੱਟ, 16 ਫਰਵਰੀ, 1968 ਨੂੰ ਇਸ ਦੇ ਦਾਖਲੇ ਦੇ ਸਮੇਂ ਇਸ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾ ਮੇਲ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕੇ ਸਨ, ਮੇਸ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇਸ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਪੂਰੀ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਲਈ ਮਾਈ ਲਾਰਡ, ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖੀ ਜਾਵੇ।

The Kanianwali Co-operative Farming Society at Kanianwali and others
v. The State of Punjab and others (Narula, J.)

(28) ਹਾਲਾਂਕਿ; ਮੇਰੇ ਵਿਦਵਾਨ ਭਰਾ ਮਹਾਜਨ, ਜੇ. ਦੁਆਰਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸੰਬੰਧਤ ਸੰਬੰਧਤ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ, ਮੈਂ ਸੰਖਿਪ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕ੍ਰੋਨੋਲੋਜੀਕਲ ਓਡਰਰ ਨੂੰ ਦਰਸਾਵਾਂਗਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਹ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਲਾਗੂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ ਅਤੇ ਫਿਰ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਸਥਿਤੀ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਵਾਂਗਾ। ਪੰਜਾਬ ਟੈਨੈਂਟਸ (ਸਕਿਊਰਿਟੀ ਆਫ ਟੈਨਿਊਰ) ਐਕਟ (1950 ਦਾ 22), ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਟੈਨੈਂਟਸ (ਸਕਿਊਰਿਟੀ ਆਫ ਟੈਨਿਊਰ) ਅਮੈਂਡਮੈਂਟ ਐਕਟ, 1951 (ਪ੍ਰੋਜ਼ੀਡੈਂਟ ਐਕਟ 5 ਆਫ 1951) ਦੁਆਰਾ ਸੋਧਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਥਾਂ ਪੰਜਾਬ ਸਕਿਊਰਿਟੀ ਆਫ ਲੈਂਡ ਟੈਨਿਊਰਜ਼ ਐਕਟ (10 ਦਾ 1953) (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਐਕਟ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ), 15 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1953 ਤੋਂ ਲਾਗੂ ਅਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਦ ਪ੍ਰਿਵੇਸ਼ਨ ਆਫ ਇਜੈਕਟਮੈਂਟ (ਅਸਥਾਈ ਸ਼ਕਤੀਆਂ) ਆਰਡੀਨੈਂਸ, 1952, ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਮਿਆਦ ਪੁੱਗ ਚੁੱਕਾ ਸੀ। "ਸਰਪਲੱਸ ਏਰੀਆ" ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਪੰਜਾਬ ਸਕਿਊਰਿਟੀ ਆਫ ਲੈਂਡ ਟੈਨਿਊਰਜ਼ (ਸੋਧ) ਐਕਟ (1955 ਦਾ 11) (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 1955 ਐਕਟ ਵਜੋਂ ਜਾਣੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ) ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ 26 ਮਈ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਹੋਇਆ ਸੀ।, 1955. 1955 ਐਕਟ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦਾ ਇੱਕ ਖਾਸ ਉਦੇਸ਼ "ਸਰਪਲੱਸ ਏਰੀਆ" ਦੀ ਨਵੀਂ ਧਾਰਨਾ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਕੱਢੇ ਗਏ ਕਿਰਾਏਦਾਰਾਂ ਦੇ ਮੁੜ ਵਸੋਬੇ ਲਈ ਇਸਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨਾ ਸੀ। ਉਕਤ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਇੱਕ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ "ਕਿਰਾਏਦਾਰੀ ਦੀ ਨਿਰੰਤਰਤਾ ਅਤੇ ਉਪਲਬਧ ਵਾਧੂ ਖੇਤਰ ਦੀ ਹੱਦ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸੁਭਾਅ ਨੂੰ ਰੋਕਣਾ ਸੀ।" 1955 ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 3 ਦੁਆਰਾ "ਮਨਜ਼ੂਰ ਖੇਤਰ" ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੋਧ ਸਾਡੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਸਮੱਗਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਰਾਖਵੇਂ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਖੇਤਰ ਅਤੇ ਜਿੱਥੇ ਕੋਈ ਖੇਤਰ ਰਾਖਵਾਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਚੁਣੇ ਗਏ ਅਨੁਮਤੀਯੋਗ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਵੱਧ ਖੇਤਰ (ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਦੇ ਅਨੁਮਤੀ ਵਾਲੇ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ) ਨੂੰ ਧਾਰਾ (5-*) ਵਿੱਚ ਜੋੜਿਆ ਗਿਆ "ਸਰਪਲੱਸ ਖੇਤਰ" ਵਜੋਂ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। 1955 ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 3 ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਐਕਟ ਦੇ 2. ਸੈਕਸ਼ਨ 10-ਏ (ਏ) ਅਤੇ (ਬੀ) ਨੂੰ 1955 ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 8 ਦੁਆਰਾ, ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ: -

ਉਸ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪ ਨੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 10-ਏ ਪੜ੍ਹਿਆ ਅਤੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ: -

ਸੈਕਸ਼ਨ 5-ਏ ਤੋਂ 5-ਸੀ ਨੂੰ ਫਿਰ ਪੰਜਾਬ ਸਕਿਊਰਿਟੀ ਆਫ ਲੈਂਡ ਟੈਨਰਜ਼ (ਸੋਧ) ਐਕਟ (1357 ਦਾ 46) ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 3 ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਹਰੇਕ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕ ਜਾਂ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਮਾਲਕ ਹੈ ਜਾਂ ਰੱਖਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਦੀ ਮਾਲਕੀ ਵਾਲੀ ਜਾਂ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਰੱਖੀ ਗਈ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਹਲਫਨਾਮੇ ਦੁਆਰਾ ਸਮਰਥਤ ਘੋਸ਼ਣਾ ਪੱਤਰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ, ਅਤੇ ਜ਼ਮੀਨ-ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇਣਾ ਜਿਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਅਨੁਮਤੀ ਵਾਲੇ ਖੇਤਰ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਨ ਅਤੇ ਚੋਣ ਬਾਰੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਰਾਖਵੇਂਕਰਨ ਦੇ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ; ਅਤੇ ਅੱਗੇ ਘੋਸ਼ਣਾ ਪੱਤਰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਅਤੇ ਚੋਣ ਕਰਨ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਾ ਕਰਨ ਦੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਅਤੇ ਜੁਰਮਾਨਿਆਂ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਨਾ। ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ

The Kanianwali Co-operative Farming Society at Kanianwali and others
v. The State of Punjab and others (Narula, J.)

ਪਲੱਸ ਖੇਤਰ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ" ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੁਆਰਾ "ਜਿਵੇਂ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ" ਨੂੰ ਬਦਲਿਆ ਜਾ ਸਕੇ। - ਧਾਰਾ 5-ਸੀ ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਤਹਿਤ। ਅੱਗੋਂ ਆਇਆ, ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਰਾਜਪਾਲ ਦੁਆਰਾ 30 ਜੁਲਾਈ, 1958 ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਪੰਜਾਬ ਸਕਿਓਰਿਟੀ ਆਫ਼ ਲੈਂਡ ਟੈਨਿਊਰਸ (ਸੋਧ) ਆਰਡੀਨੈਂਸ ਨੰਬਰ 6, 1958 ਦਾ। ਕੁਝ ਉਲਝਣ ਵਾਲੇ ਸਵਾਲ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਜਿਸ 'ਤੇ ਮੇਰੇ ਵਿਦਵਾਨ ਭਰਾ ਸਹਿਮਤ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕੇ ਹਨ। The ਆਰਡੀਨੈਂਸ ਨੇ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 10-ਏ ਦੀ ਧਾਰਾ (ਬੀ) ਨੂੰ ਸੋਧਿਆ ਤਾਂ ਜੋ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਮੌਜੂਦਾ ਸਮੇਂ ਲਈ ਲਾਗੂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ ਅਧੀਨ ਐਕਵਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜ਼ਮੀਨ ਅਤੇ ਵਿਰਾਸਤ ਦੁਆਰਾ ਵਾਰਸ ਦੁਆਰਾ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕੀਤੀ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਇਸਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਤੋਂ ਬਚਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਆਰਡੀਨੈਂਸ ਦਾ ਪੈਰਾ 4 ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 19-ਏ ਤੋਂ 19-ਡੀ ਸੈਕਸ਼ਨ 19-ਬੀ (1) ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਆਰਡੀਨੈਂਸ ਅਧੀਨ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ: -

“ਜੇਕਰ, ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ, ਭਾਵੇਂ ਜ਼ਮੀਨ-ਮਾਲਕ ਜਾਂ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਵਜੋਂ, ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਤੋਂ ਵਿਰਾਸਤ ਜਾਂ ਵਸੀਅਤ ਜਾਂ ਤੋਹਫ਼ੇ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਉਹ ਵਾਰਸ ਹੈ, ਕੋਈ ਅਜਿਹੀ ਜ਼ਮੀਨ, ਜਿਸ ਦੀ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਮਾਲਕੀ ਜਾਂ ਮਾਲਕੀ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਹੈ। ਉਸ ਦੁਆਰਾ, ਕੁੱਲ ਅਨੁਮਤੀਯੋਗ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਵੱਧ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ, ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ, ਕਲੈਕਟਰ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਫਾਰਮ ਅਤੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਸਾਰੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦੇ ਵੇਰਵੇ ਦੇਣ ਅਤੇ ਕੁੱਲ ਅਨੁਮਤੀਯੋਗ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਾ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਕਲੈਕਟਰ ਨੂੰ ਵਾਪਸੀ ਪੇਸ਼ ਕਰੇਗਾ। ਜਿਸ ਨੂੰ ਉਹ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਪਟਵਾਰ ਸਰਕਲ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਧਾਰਾ 5-ਏ ਦੁਆਰਾ ਲੋੜੀਂਦਾ ਘੋਸ਼ਣਾ ਪੱਤਰ ਵੀ ਪੇਸ਼ ਕਰੇਗਾ।”

ਧਾਰਾ 19-ਬੀ ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (4) ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਸੀ:-- “ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਵਾਧੂ ਜ਼ਮੀਨ ਧਾਰਾ 10-ਏ ਦੀ ਧਾਰਾ (ਏ) ਅਧੀਨ ਵਾਧੂ ਖੇਤਰ ਵਜੋਂ ਵਰਤਣ ਲਈ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇਗੀ। ਜਾਂ ਅਜਿਹੇ ਹੋਰ ਮੁੱਦਿਆਂ ਲਈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਅਧਿਸੂਚਨਾ ਦੁਆਰਾ ਸਿੱਧੀ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ।”

ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਹਾਲਾਤਾਂ ਨੇ ਆਰਡੀਨੈਂਸ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਰਾਜਪਾਲ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਸਕਿਓਰਿਟੀ ਆਫ਼ ਲੈਂਡ ਟੈਨਿਊਰਸ (ਸੋਧ) ਐਕਟ (1959 ਦਾ 4) ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਕਾਰਨਾਂ ਤੋਂ ਇਕੱਠਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੇ 19 ਜਨਵਰੀ, 1959 ਨੂੰ ਆਰਡੀਨੈਂਸ ਦੀ ਥਾਂ ਲੈ ਲਈ ਸੀ।

ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਵਸਤੂਆਂ "ਵਿਰਸੇ, ਤਬਾਦਲੇ, ਵਟਾਂਦਰੇ, ਲੀਜ਼, ਸਮਝੌਤੇ, ਜਾਂ ਬੰਦੋਬਸਤ ਦੁਆਰਾ ਮਨਜ਼ੂਰਸ਼ੁਦਾ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਵੱਧ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਹੋਰ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਨੂੰ ਰੋਕਣਾ ਸੀ।" 1959 ਦੇ ਐਕਟ ਦੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਉਪਬੰਧ ਅਮਲੀ ਤੌਰ 'ਤੇ 1958 ਦੇ ਆਰਡੀਨੈਂਸ ਦੇ ਸਮਾਨ ਸਨ। ਧਾਰਾ 19-ਬੀ (1) ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੂਲ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਆਰਡੀਨੈਂਸ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਨੂੰ 1959 ਦੇ ਐਕਟ ਦੁਆਰਾ ਥੋੜ੍ਹਾ ਸੋਧਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਫਿਰ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪੜ੍ਹਿਆ ਗਿਆ ਸੀ: -

“ਜੇਕਰ, ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ, ਭਾਵੇਂ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਮਾਲਕ ਜਾਂ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ, ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਤੋਂ ਵਿਰਾਸਤ ਜਾਂ ਵਸੀਅਤ ਦੀ ਵਸੀਅਤ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਸਨੂੰ ਉਹ ਕੋਈ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਵਾਰਸ ਹੈ ਜਾਂ ਜੇਕਰ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਤੇ 30 ਜੁਲਾਈ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, 1958, ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ

ਤਬਾਦਲਾ, ਵਟਾਂਦਰਾ, ਲੀਜ਼, ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਜਾਂ ਬੰਦੋਬਸਤ ਦੁਆਰਾ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਜੋ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਹੀ ਉਸ ਦੀ ਮਾਲਕੀ ਵਾਲੀ ਜਾਂ ਉਸ ਕੋਲ ਮੌਜੂਦ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਜਾਂ ਬਿਨਾਂ, ਕੁੱਲ ਅਨੁਮਤੀਯੋਗ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੰਦਰ, ਕੁਲੈਕਟਰ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰੇ, ਸਾਰੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦੇ ਵੇਰਵੇ ਦੇਣ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਿਟਰਨ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਉਹ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਹੋਰ ਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਸਥਿਤ ਹੈ। ਇੱਕ ਪਟਵਾਰ ਸਰਕਲ ਤੋਂ ਵੱਧ, ਉਹ ਧਾਰਾ 5-ਏ ਦੁਆਰਾ ਲੋੜੀਂਦਾ ਘੋਸ਼ਣਾ ਪੱਤਰ ਵੀ ਪੇਸ਼ ਕਰੇਗਾ।"

1959 ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 5 ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਆਰਡੀਨੈਂਸ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਪਰ ਬਸ਼ਰਤ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਰੱਦ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਆਰਡੀਨੈਂਸ ਅਧੀਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕੋਈ ਵੀ ਚੀਜ਼ ਜਾਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕੋਈ ਵੀ ਕਾਰਵਾਈ 1959 ਦੇ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਾਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਮੰਨੀ ਜਾਵੇਗੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਐਕਟ 30 ਤਰੀਕ ਨੂੰ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਜੁਲਾਈ, 1958 ਦਾ ਦਿਨ

(29) ਉਸ ਸਮੇਂ ਜਦੋਂ ਨੀਲ ਭੱਲੇ ਐਨ ਰਾਮ ਦੇ ਕੇਸ ਦਾ ਫੈਸਲਾ 5 ਦਸੰਬਰ, 1961 ਨੂੰ ਸੁਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਧਾਰਾ 19-ਬੀ (1) ਅਤੇ ਧਾਰਾ 19-ਬੀ (4) ਉਸੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। 1959 ਐਕਟ ਦੁਆਰਾ ਐਕਟ. ਭੱਲੇ ਰਾਮ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਮੇਰੇ ਵਿਦਵਾਨ ਭਰਾ ਮਹਾਜਨ, ਜੇ. ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਆਧਾਰ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਧਾਰਾ 19-ਬੀ ਨੇ ਧਾਰਾ 10-ਏ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ - ਧਾਰਾ 19-13 ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਐਕਵਾਇਰ ਦਾ ਸਬੰਧ ਸੀ। ਭੱਲੇ ਰਾਮ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸਿੰਗਲ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਤੇ ਲੈਟਰ ਪੇਟੈਂਟ ਅਪੀਲ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਸਿਕਿਓਰਿਟੀ ਆਫ ਲੈਂਡ ਟੈਨਿਊਰਜ਼ (ਸੋਧ ਅਤੇ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕਤਾ) ਐਕਟ, 1962 (1962 ਦਾ ਐਕਟ 14) ਪਾਸ ਕੀਤਾ (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ) ਬੁਲਾਇਆ

The Kanianwali Co-operative Farming Society at Kanianwali and others
v. The State of Punjab and others (Narula, J.)

1962 ਐਕਟ)। ਇਹ ਕਵਲੱਪਰਾ ਕੋਊਰਥਿਲ ਕੋਚੁਨੀ @ ਸੋਪੀਲ ਨਾਵਲ ਬਨਾਮ ਮਦਰਾਸ ਅਤੇ ਕੋਰਲਾ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਦੇ ਰਾਜਾਂ (10) ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪਸ ਦੁਆਰਾ ਅਧਿਕਾਰਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ , ਜੋ ਕਿ ਵਸਤੂਆਂ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਪਾਸ ਕਰਨ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨ ਲਈ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਬਿੱਲ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਸਮੇਂ ਮੌਜੂਦ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਪਿਛਲੇ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਬਿੱਲ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੋਧ ਜਿਸ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਜਿਸ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ 1962 ਦੇ ਐਕਟ ਨੂੰ ਪਾਸ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਬਿੱਲ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਉਸ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਇਕੱਠਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। "ਆਬਜੈਕਟਸ" ਤੋਂ ਸੰਬੰਧਿਤ ਅੰਸ਼ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ: -

“ਹਾਲ ਹੀ ਦੇ ਕੁਝ ਨਿਆਂਇਕ ਫੈਸਲੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਹਰਾਉਣ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਾਉਂਦੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬ ਸਕਿਓਰਿਟੀ ਟਾਈ ਆਫ ਲੈਂਡ ਟੈਨਿਊਰਜ਼ ਐਕਟ, 1953, ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਸੋਧਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। * * * * *

1960 ਦੀ ਇੱਕ ਹੋਰ ਸਿਵਲ ਰਿੱਟ ਨੰਬਰ 1342 ਵਿੱਚ: ਭਲੇ ਰਾਮ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਧਾਰਾ 19-ਬੀ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੀਤੀ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਸੰਭਾਵਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਤਬਾਦਲਿਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 10-ਏ (ਬੀ) ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਦੀ ਹੈ। 15 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1953 ਅਤੇ 30 ਜੁਲਾਈ, 1958 ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਰ ਪਲੱਸ ਖੇਤਰ, ਅਤੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਰਪਲੱਸ ਖੇਤਰ ਦੀ ਗਣਨਾ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਧਾਰਾ 10-ਏ (ਬੀ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਜਿਹੇ ਤਬਾਦਲੇ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਲਏ ਗਏ ਵਿਚਾਰ ਨੂੰ 15 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1953 ਨੂੰ ਉਪਲਬਧ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਲਕ ਦੇ ਵਾਧੂ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਕਾਫ਼ੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਘਟਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਧਾਰਾ 19-ਬੀ ਉਸ ਵਸਤੂ ਨਾਲ ਕਦੇ ਵੀ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਧਾਰਾ 19-ਬੀ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦਾ ਮਕਸਦ 15 ਅਪ੍ਰੈਲ 1953 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੱਡੇ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕ ਬਣਨ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਵਾਧੂ ਰਕਬੇ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਨਾ ਸੀ ਅਤੇ 15 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1953 ਨੂੰ ਵੱਡੇ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕਾਂ ਦੇ ਸਰਪਲੱਸ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। .” * * * * *

ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਬਿੱਲ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 3, 6 ਅਤੇ 7 ਉਪਰੋਕਤ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨੂੰ ਬੇਅਸਰ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਧਾਰਾ 11 ਪਹਿਲਾਂ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਪੈਰੋਟ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕੁਝ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕਤਾ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਦੀ ਹੈ।”

ਬਿੱਲ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 3, 6 ਅਤੇ 7 ਆਖਰਕਾਰ 1962 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 3, 6 ਅਤੇ 7 ਬਣ ਗਈਆਂ। ਜਦੋਂ ਕਿ ਧਾਰਾ 3 ਨੂੰ ਬੇਅਸਰ ਕਰਨ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਸੀ

ਜਗਨ ਨਾਥ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ , 1960 ਦੀ ਸਿਵਲ ਰਿਟ 1051, ਅਤੇ ਧਾਰਾ 7 ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਸੂਰਜ ਬਨਾਮ ਵਿੱਤੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨੂੰ ਬੇਅਸਰ ਕਰਨ ਲਈ ਸੀ। , ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹੋਰ, 1961 ਦੀ ਸਿਵਲ ਰਿਟ 486, ਸੈਕਸ਼ਨ 6 ਨੂੰ ਭੱਲੇ ਰਾਮ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ "ਪ੍ਰਭਾਵ ਨੂੰ ਬੇਅਸਰ ਕਰਨ" ਲਈ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਬਿੱਲ ਦੀ ਧਾਰਾ 4 ਦੁਆਰਾ ਧਾਰਾ 10-ਏ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ (ਸੀ) ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ 1962 ਦੇ ਐਕਟ ਨੂੰ ਪਾਸ ਕਰਨ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕਰਨ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਇਹ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ ਸੀ ਕਿ ਫ਼ਰਮਾਨ ਜੋ ਦਿਲਚਸਪੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ, ਆਦਿ, ਸਰਪਲੱਸ ਖੇਤਰ ਦੀ ਗਣਨਾ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਸਰਪਲੱਸ ਖੇਤਰ ਦੇ ਘਟਣ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਧਾਰਾ 1 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਦੁਆਰਾ ਵੱਖੋ-ਵੱਖਰੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਦੀਆਂ ਵੱਖੋ-ਵੱਖਰੀਆਂ ਤਾਰੀਖਾਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਬਾਅਦ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਵੱਖ-ਵੱਖ ਤਰੀਕਾਂ ਦਾ ਨਿਰਧਾਰਨ ਕੋਈ ਉਲਝਣ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਪਰ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਸੀ। ਇਸ ਐਕਟ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣ ਵਾਲੀਆਂ ਸੋਧਾਂ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿਗਿਆਨਕ ਆਧਾਰ 'ਤੇ। ਧਾਰਾ (ਸੀ) ਜੋ ਕਿ 1962 ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 4 ਦੁਆਰਾ ਹੇਠਲੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 10-ਏ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਨੂੰ 15 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1953 ਦੇ ਦਿਨ ਤੋਂ ਪਿਛਲਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ:

"ਇਸ ਧਾਰਾ ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਸਰਪਲੱਸ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ, - ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਦਾਲਤ ਜਾਂ ਹੋਰ ਅਥਾਰਟੀ ਦਾ ਕੋਈ ਫੈਸਲਾ, ਹੁਕਮ ਜਾਂ ਆਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਾਲ ਦੇ ਸਰਪਲੱਸ ਖੇਤਰ ਵਜੋਂ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਸੈਕਸ਼ਨ 2 ਦੀ ਧਾਰਾ (ਏ) ਜਿਸਦੇ ਤਹਿਤ "ਪ੍ਰਵਾਨਗੀਯੋਗ ਖੇਤਰ" ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2 ਦੀ ਧਾਰਾ (3) ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਜੋੜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ 15 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1953 ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਹੋਇਆ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। 1962 ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 5 ਅਤੇ 7 ਐਕਟ ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਧਾਰਾ 10-ਬੀ, ਅਤੇ 19-ਈ ਅਤੇ 19-ਐਫ ਨੂੰ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ 15 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1953 ਤੋਂ ਪਿਛਲਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ 1962 ਦੇ ਐਕਟ ਦੇ ਸਿਰਫ਼ ਦੋ ਉਪਬੰਧ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਧਾਰਾ 2(ਬੀ) ਅਤੇ 6 ਦੇ ਤਹਿਤ 30 ਜੁਲਾਈ, 1958 ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਹੋ ਗਏ ਹਨ। ਧਾਰਾ 2 (ਬੀ) ਦੇ ਤਹਿਤ, ਕਲਾਜ਼ e (ਏ) ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ "ਸਰਪਲੱਸ ਖੇਤਰ" ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਸ਼ਬਦ ਅਤੇ ਅੰਕੜੇ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। 1955 ਐਕਟ ਦੁਆਰਾ ਸੋਧੇ ਗਏ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2 ਦਾ 5-ਏ) :-

"ਅਤੇ ਇਜਾਜ਼ਤਯੋਗ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਵੱਧ ਖੇਤਰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਦਾ ਹੈ ਸੈਕਸ਼ਨ 19-ਬੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਚੁਣਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

The Kanianwali Cooperative Farming Society at Kanianwali and others
v. The State of Punjab and others (Narula, J.)

1962 ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 6 ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਧਾਰਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੇ ਧਾਰਾ 19-ਬੀ ਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਸੋਧਿਆ ਹੈ:

-

"ਪ੍ਰਧਾਨ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 19-ਬੀ ਵਿੱਚ, -

- (1) ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਵਿੱਚ, ਸ਼ਬਦਾਂ ਲਈ 'ਜੇਕਰ, ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਭਾਵੇਂ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕ ਜਾਂ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਵਜੋਂ ਵਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਵਸੀਅਤ ਜਾਂ ਤੋਹਫ਼ੇ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਉਹ ਕਿਸੇ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਵਾਰਸ ਹੈ ਜਾਂ ਜੇਕਰ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਅਤੇ 30 ਜੁਲਾਈ, 1958 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਤਬਾਦਲੇ, ਲੀਜ਼, ਸਮਝੌਤੇ ਜਾਂ ਬੰਦੋਬਸਤ ਦੁਆਰਾ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕੀਤਾ ਹੈ', ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਸ਼ਬਦ ਬਦਲੇ ਜਾਣਗੇ, ਅਰਥਾਤ: -

ਧਾਰਾ 10-ਏ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ, ਜੇਕਰ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ, ਭਾਵੇਂ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਮਾਲਕ ਜਾਂ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ, ਵਿਰਾਸਤ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਵਸੀਅਤ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਤੋਂ ਤੋਹਫ਼ੇ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਉਹ ਕਿਸੇ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਵਾਰਸ ਹੈ, ਜਾਂ, ਜੇਕਰ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਅਤੇ 30 ਜੁਲਾਈ, 1958 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੇ ਕਿਸੇ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਤਬਾਦਲਾ, ਅਦਲਾ-ਬਦਲੀ, ਲੀਜ਼ ਸਮਝੌਤਾ ਜਾਂ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਕੇ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਜਾਂ ਜੇਕਰ, ਅਜਿਹੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਜ਼ਮੀਨ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕਰਦਾ ਹੈ, '; ਅਤੇ

- (2) ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਵਿੱਚ, ਸ਼ਬਦ 'ਅਤੇ ਧਾਰਾ 5-ਬੀ ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਢੰਗ ਨਾਲ ਉਸ ਲਈ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰੋ' ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਜੋੜਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।"

(30) ਧਾਰਾ 19-ਬੀ(1) 1962 ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 6 ਦੇ ਉਪਰੋਕਤ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸੰਸ਼ੋਧਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ: -

ਉਸਦੀ ਪ੍ਰਭੂਤਾ ਨੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 19B(1) ਪੜ੍ਹਿਆ ਅਤੇ ਜਾਰੀ ਰੱਖਿਆ: -

(31) ਇੱਕ ਪਾਸੇ 1959 ਐਕਟ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਣ-ਸੋਧਿਆ ਸੈਕਸ਼ਨ 19-ਬੀ(1) ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ 1962 ਐਕਟ ਦੁਆਰਾ ਸੋਧੇ ਗਏ ਉਪਬੰਧ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਅੰਤਰ ਦੇ ਪਦਾਰਥਕ ਨੁਕਤੇ ਇਹ ਹਨ: -

- (i) ਅਣ-ਸੋਧੇ ਸੈਕਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਇਹ ਨਹੀਂ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਧਾਰਾ 10-ਏ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ। ਸੋਧੇ ਹੋਏ ਭਾਗ ਵਿੱਚ ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ:

- (ii) ਅਣ-ਸੋਧਿਆ ਭਾਗ ਵਿੱਚ ਤਬਾਦਲੇ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੇ ਕੇਵਲ ਤਿੰਨ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਵੇਂ: -
- (a) ਐਕਟ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵਿਰਾਸਤ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤੀ;
  - (b) ਐਕਟ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਤੋਂ ਵਸੀਅਤ ਜਾਂ ਤੋਹਫ਼ੇ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਵਿਅਕਤੀ ਵਾਰਸ ਹੈ; ਅਤੇ
  - (c) ਪ੍ਰਾਪਤੀ "ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ" ਅਤੇ 30 ਜੁਲਾਈ, 1958 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਤਬਾਦਲੇ, ਵਟਾਂਦਰੇ, ਲੀਜ਼, ਸਮਝੌਤੇ ਜਾਂ ਬੰਦੋਬਸਤ ਦੁਆਰਾ।
- ਸੋਧੇ ਹੋਏ ਭਾਗ ਵਿੱਚ ਚਾਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕਰਨ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਣਸੋਧਿਆ ਸੈਕਸ਼ਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਤਿੰਨ ਕਿਸਮ ਦੇ ਗ੍ਰਹਿਣ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਚਾਰ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ: -
- (d) "ਅਜਿਹੇ ਅਰੰਭ ਤੋਂ ਬਾਅਦ" (ਭਾਵ, ਐਕਟ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ) ਪ੍ਰਾਪਤੀ।

ਕਿਉਂਕਿ ਦੋਵਾਂ ਪੱਖਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ 15 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1953 ਤੋਂ ਧਾਰਾ 10-ਏ ਵਿਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਜੋੜ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਪਿਛਲਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੇ ਉਲਟ, 30 ਜੁਲਾਈ, 1958 ਤੋਂ ਧਾਰਾ 19-ਬੀ ਵਿਚ ਸੋਧ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ 'ਤੇ ਇੰਨਾ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, 1962 ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 1(2) ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੁਆਰਾ, ਉਸੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਇਸ ਦਲੀਲ ਨਾਲ ਤੁਰੰਤ ਨਜਿੱਠਣਾ ਉਚਿਤ ਜਾਪਦਾ ਹੈ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਲਈ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦਾ ਉਪ ਮਿਸ਼ਨ ਇਸ ਪ੍ਰਭਾਵ ਲਈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਧਾਰਾ 19-ਬੀ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ 15 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1953 ਤੋਂ 30 ਜੁਲਾਈ, 1958 ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਧਾਰਾ 10-ਏ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ।, ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ ਧਾਰਾ 19-ਬੀ ਦੀ ਸੋਧ ਨੂੰ 15 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1953 ਤੋਂ ਲਾਗੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੋਵੇਗਾ, ਮੈਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗਲਤ ਜਾਪਦਾ ਹੈ। ਯਾਦ ਰਹੇ ਕਿ ਧਾਰਾ 19-ਬੀ ਨੇ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ 30 ਜੁਲਾਈ, 1958 ਨੂੰ ਰਾਜਪਾਲ ਦੇ ਆਰਡੀਨੈਂਸ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ 'ਤੇ ਦਿਨ ਦੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਦੇਖੀ ਸੀ। ਇਹ ਕਲਪਨਾ ਕਰਨਾ ਕਿ ਧਾਰਾ 19-ਬੀ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਉਸ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਲਾਗੂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਿਸ 'ਤੇ ਮੁੱਖ ਧਾਰਾ ਖੁਦ ਲਾਗੂ ਹੋਈ ਸੀ, ਮੇਰੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਤਰਕਹੀਣ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਧਾਰਾ 19-ਬੀ ਵਿੱਚ 15 ਅਪ੍ਰੈਲ 1953 ਤੋਂ ਸੋਧ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੁੰਦੀ ਤਾਂ 1962 ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 6 ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਸੋਧ ਹਵਾ ਵਿੱਚ ਲਟਕ ਗਈ ਹੁੰਦੀ ਕਿਉਂਕਿ ਮੁੱਖ ਵਿਵਸਥਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਸੀ, ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਸੀ। 30 ਜੁਲਾਈ, 1958 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੇਂ ਮੌਜੂਦਗੀ। ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚ

The Kanianwali Co-operative Farming Society at Kanianwali and others
v. The State of Punjab and others (Narula, J.)

ਹਾਲਾਤ ਮੈਨੂੰ ਇਸ ਤਜਵੀਜ਼ ਦਾ ਕੋਈ ਜਵਾਬ ਨਹੀਂ ਜਾਪਦੇ ਹਨ ਕਿ ਅਧਿਕਤਮ ਸੰਭਾਵੀ ਪਿਛਲਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਜੋ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੁਆਰਾ ਧਾਰਾ 19-ਬੀ ਦੀ ਸੋਧ ਲਈ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ, ਮੁੱਖ ਵਿਵਸਥਾ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ ਜੁਲਾਈ ਸੀ। 30, 1958; ਅਤੇ ਇਹ ਉਹ ਹੈ ਜੋ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ ਕੀਤਾ। 1962 ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 19-ਬੀ ਵਿੱਚ 30 ਜੁਲਾਈ, 1958 ਤੋਂ ਸੋਧ ਕਰਨ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸਾਰੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਤੇ ਵਿਵਹਾਰਕ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਸਾਰੇ ਸਬੰਧਤਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਭੁੱਲ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਣਸੋਧਿਆ ਸੈਕਸ਼ਨ 19-ਬੀ ਕਦੇ 1958 ਦੇ ਆਰਡੀਨੈਂਸ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਕਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਸੀ। ਕਿਤਾਬ ਜਾਂ ਹੋਰ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ 1959 ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 5(2) ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੇ ਗਏ 1962 ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 1(2) ਦੇ ਮੰਨੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਧਾਰਾ 19-ਬੀ ਨੂੰ 1962 ਵਿੱਚ ਸੋਧਿਆ ਗਿਆ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਹੁਣ ਲੱਭਦੇ ਹਾਂ। ਇਹ 30 ਜੁਲਾਈ, 1958 ਤੋਂ ਸਹੀ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਸਾਨੂੰ ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਗਏ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਮੰਨਣਾ ਪਏਗਾ ਕਿ 1958 ਆਰਡੀਨੈਂਸ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਐਕਟ ਸੈਕਸ਼ਨ 19-ਬੀ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਅਸੀਂ ਇਸਨੂੰ 1962 ਵਿੱਚ ਇਸਦੀ ਸੋਧ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਲੱਭਦੇ ਹਾਂ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇਹ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ। ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਲਈ (ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ) ਕਿ 30 ਜੁਲਾਈ, 1958 ਤੋਂ ਪਿਛਲਾ ਪ੍ਰਭਾਵ, ਸਿਰਫ 1962 ਦੇ ਐਕਟ ਦੁਆਰਾ ਲਾਗੂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸੋਧਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਉਹਨਾਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸੋਧਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦੇ ਹਨ ਜੋ ਕੇਵਲ 30 ਜੁਲਾਈ, 1958 ਨੂੰ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ, ਰਾਜਪਾਲ ਦੇ ਆਰਡੀਨੈਂਸ ਦੁਆਰਾ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ.

(32) ਉਪਰੋਕਤ ਦਲੀਲ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੁਆਰਾ ਮੈਂ ਜਿਸ ਅੰਦਾਜ਼ੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਿਆ ਹਾਂ, ਉਸ ਤੋਂ ਸਿੱਟਾ ਨਿਕਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਭੁੱਲੇ ਰਾਮ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਾਰੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਇੱਕ ਵਾਰ ਭੁੱਲ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਜਿਸ 'ਤੇ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਹੁਣ ਕਦੇ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਕਹਿੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਅਸਲ ਵਿਵਸਥਾ ਕਦੇ ਵੀ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਇੱਕ ਮਨੋ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੈ ਜਿਸ ਨੇ ਮੂਲ ਧਾਰਾ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਇੱਕ ਪੁਰਾਣੇ ਨੂੰ ਬਦਲ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਤੀਜਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਧਾਰਾ 19-ਬੀ ਦੇ "ਧਾਰਾ 10-ਏ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ" ਦੀ ਧਾਰਾ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਕਦੇ ਵੀ ਮੌਜੂਦ ਹੋਣ ਬਾਰੇ ਨਹੀਂ ਸੋਚ ਸਕਦੇ, ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਲਪਨਾ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਮੰਨਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਹਾਂ ਕਿ ਧਾਰਾ 19-ਬੀ(1) ਹਮੇਸ਼ਾ ਧਾਰਾ 10-ਏ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ ਅਤੇ ਕਦੇ ਵੀ ਸੁਤੰਤਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਮੇਰੇ ਲਈ ਬਿਲਕੁਲ ਅਟੱਲ ਜਾਪਦਾ ਹੈ.

(33) ਅਗਲਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਵਾਲ ਜੋ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ, ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 19-ਬੀ ਵਿੱਚ ਵਰਤੇ ਗਏ "ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ" ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਕੀ ਅਰਥ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਕਿਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਹੈ

**The Kanianwali Co-operative Farming Society at Kanianwali and others
u. The State of Punjab and others (Narula, J.)**

ਸੈਕਸ਼ਨ 19-ਬੀ(1) ਵਿੱਚ "ਇਸ ਐਕਟ" ਦੀ ਸਮੀਕਰਨ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ? ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ *ਅਰਜਨ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ* (8) ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਆਪਣੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪਜ਼ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਹੇਜ਼, ਜੇ. ਦੇ ਕੁਝ ਨਿਰੀਖਣਾਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ, ਇਹ ਦਲੀਲ ਦੇਣ ਲਈ ਕਿ "ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਇਹ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਧਾਰਾ 19-ਬੀ(1) ਵਿੱਚ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ "1959 ਐਕਟ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ", ਭਾਵ, 19 ਜਨਵਰੀ, 1959 ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਦੌਰਾਨ। ਇਹ, ਮੇਰੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਦੇ ਰਾਹ ਵਿੱਚ ਦੂਜਾ ਭੁਲੇਖਾ ਹੈ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਬਾਰੇ ਸੋਚਣਾ. *ਅਰਜਨ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਦੇ ਕੇਸ* ਵਿੱਚ, ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਪੈਪਸੂ ਕਿਰਾਏਦਾਰੀ ਅਤੇ ਖੇਤੀ ਭੂਮੀ ਐਕਟ, 1955 ਦੀ ਧਾਰਾ 32-ਕੇਕੇ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਦੇ ਸਵਾਲ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠ ਰਹੀ ਸੀ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਇੱਕ ਪੈਪਸੂ ਟੈਨੈਂਸੀ ਐਂਡ ਐਗਰੀ ਕਲਚਰਲ - ਲੈਂਡਜ਼ (ਸੋਧ ਅਤੇ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕਤਾ) ਐਕਟ, 1952 ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਦਿਆਂ, ਇਹ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਇਆ, ਕਿ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 7 ਜੋ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 32-ਕੇ.ਕੇ. ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। 30 ਅਕਤੂਬਰ, 1956 ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਹੋਇਆ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਹੇਜ਼, ਜੇ., ਨੇ ਦੇਖਿਆ: -

“ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਦੋਂ ਡਰਾਫਟਸਮੈਨ ਨੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 7 ਦਾ ਖਰੜਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਸੀ ਤਾਂ ਉਸ ਦੇ ਦਿਮਾਗ ਵਿਚ ਸੋਧ ਐਕਟ ਸੀ ਨਾ ਕਿ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਐਕਟ। ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਐਕਟ (ਪ੍ਰਧਾਨ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 32-ਕੇਕੇ) ਦੀ ਧਾਰਾ 7 ਵਿੱਚ 'ਇਹ ਐਕਟ' ਸ਼ਬਦ ਸੋਧ ਐਕਟ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣ ਲਈ ਸਨ ਨਾ ਕਿ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਐਕਟ ਨੂੰ।

ਉਸ ਦੀ ਪ੍ਰਭੂਤਾ ਨੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸ਼ੱਕ ਤੋਂ ਪਰੇ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਧਾਰਾ ਨੂੰ "ਇਸ ਐਕਟ" ਦੇ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸ ਦਾ ਅਰਥ ਮੁੱਖ ਐਕਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਹ ਸਿਰਫ ਇਸ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਸੀ। ਪੈਪਸੂ ਐਕਟ 1962 ਦੇ ਸੋਧ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 1 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (2) ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮਹੱਤਤਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ *ਅਰਜਨ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕੇਸ* ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਮੀਕਰਨ 'ਤੇ ਰੱਖੀ ਗਈ ਉਸਾਰੀ ਰੱਦ ਹੋ ਗਈ ਸੀ। ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜ ਨੇ ਅੱਗੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਹਰੇਕ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਸਮੁੱਚੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਮਝਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ + ਉਸ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ ਇਕਸਾਰ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਮੈਂ ਦ੍ਰਿੜਤਾ ਨਾਲ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਰੱਖਦਾ ਹਾਂ ਕਿ 1953 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 19-ਬੀ(1) ਵਿੱਚ "ਇਸ ਐਕਟ" ਦੇ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਅਰਥ ਉਹ ਹੈ ਜੋ, ਦੇ ਨਿਰਣੇ ਦੇ ਅਨੁਪਾਤ ਅਨੁਸਾਰ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦਾ ਆਮ ਸਹਾਰਾ ਲੈਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਇਹ ਕੋਈ ਬੇਮਿਸਾਲ ਕੇਸ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿੱਥੇ "ਇਸ ਐਕਟ" ਦਾ ਸੰਭਾਵਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੋਈ ਵੀ ਸੋਧ ਐਕਟ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਇਸ ਟ੍ਰਿਪਲਟੀਕੋਣ ਨੂੰ ਲੈਣ ਦੇ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕਾਰਨ ਹਨ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲੀ ਅਤੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਗੱਲ ਜੋ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਹੋਈ ਹੈ, ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਪੈਪਸੂ ਐਕਟ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ "ਇਸ ਐਕਟ" ਨੂੰ 1956 ਦੇ ਸੋਧੇ ਹੋਏ ਐਕਟ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਸੀ, ਪਰ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨਾ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸਧਾਰਨ ਕਾਰਨ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 19-ਬੀ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ 1958 ਦੇ ਗਵਰਨਰ ਆਰਡੀਨੈਂਸ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਅਤੇ ਉਸ ਸਮੇਂ ਵੀ ਧਾਰਾ 19-ਬੀ ਵਿੱਚ ਵਰਤੀ ਗਈ ਸਮੀਕਰਨ "ਇਹ ਐਕਟ" ਸੀ। ਆਰਡੀਨੈਂਸ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸੈਕਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਉਕਤ ਸਮੀਕਰਨ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਧਾਰਾ 19-ਬੀ ਵਿੱਚ "ਇਸ ਐਕਟ" ਨੂੰ ਗਵਰਨਰ ਦੇ ਆਰਡੀਨੈਂਸ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਨਾਲ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਸੰਗਤ ਹੈ ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਇਸਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਜੇਕਰ ਆਰਡੀਨੈਂਸ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸੈਕਸ਼ਨ 19-ਬੀ(1) ਵਿੱਚ "ਇਹ ਆਰਡੀਨੈਂਸ" ਹੁੰਦਾ, ਤਾਂ ਗੱਲ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਵੀ ਬਰਾਬਰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੋਣੀ ਸੀ। *ਅਰਜਨ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ (8)* ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦਾ ਫੈਸਲਾ, ਇਸ ਲਈ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਲਈ ਕੋਈ ਲਾਭਦਾਇਕ ਨਹੀਂ ਹੈ।

(34) ਧਾਰਾ 19-ਬੀ (1) ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ "ਇਸ ਐਕਟ" ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਲਈ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਇੱਕੋ ਇੱਕ ਵਿਕਲਪ ਬਚਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਤਾਂ ਇਸਨੂੰ 1953 ਐਕਟ ਜਾਂ 1959 ਐਕਟ, ਜਾਂ 1962 ਐਕਟ ਨਾਲ ਜੋੜਨਾ ਹੈ। ਆਰਡੀਨੈਂਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਆਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੋਧ ਐਕਟ ਨਾਲ ਇਸ ਨੂੰ ਜੋੜਨ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੀ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਆਰਡੀਨੈਂਸ ਦੇ ਪੈਰੇ 4 ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਉਪਬੰਧ ਵਿੱਚ ਵੀ ਉਹੀ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਮੌਜੂਦ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਮੇਰੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, "ਇਹ ਐਕਟ" ਸਮੀਕਰਨ, 1953 ਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਐਕਟ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਸੰਭਵ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ।

(35) ਉਪਰੋਕਤ ਸਿੱਟਿਆਂ ਤੋਂ ਕੀ ਨਿਕਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੈਕਸ਼ਨ 10-ਏ 15 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1953 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਤਬਾਦਲੇ ਦੁਆਰਾ ਸਾਰੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਨਾ ਸਿਰਫ ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜੋ 30 ਜੁਲਾਈ, 1958 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਲਾਗੂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ- ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੈਂ ਉੱਪਰ ਦੱਸਿਆ ਹੈ, ਇੱਕ ਵਾਰ ਇਹ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਧਾਰਾ 19-ਬੀ(1) ਨੂੰ ਧਾਰਾ 10-ਏ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦਿਨ ਤੋਂ ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਆਈ ਹੈ, ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੇਂ ਧਾਰਾ 10-ਏ ਤੋਂ ਸੁਤੰਤਰ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਅਤੇ ਅੱਗੋਂ ਕਿ ਇਸ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਐਕਟ ਵਿੱਚ 15 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1953 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਉਸ ਦਲੀਲ ਵਿੱਚ ਸਫਲ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੇ ਜਿਸ ਨਾਲ ਮੈਂ ਇਸ ਸਮੇਂ ਕੰਮ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹਾਂ।

(36) ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਲਈ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੀਆਂ ਚਾਰ ਦਲੀਲਾਂ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਜੋ ਮੇਰੇ ਪ੍ਰਭੂ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਜਾਪਦੀ ਹੈ

**The Kanianwali Co-operative Farming Society at Kanianwali and others
u. The State of Punjab and others (Narula, J.)**

ਮਹਾਜਨ, ਜੇ., ਦੀ ਹੁਣ ਜਾਂਚ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਪਹਿਲੀ ਮਿਤੀ 30 ਜੁਲਾਈ, 1958 ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ 1962 ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 1 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਈ ਗਈ ਹੈ, ਜਿਸ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਧਾਰਾ 19-ਬੀ ਨੂੰ - ਇਸਦੀ ਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਸੋਧਿਆ ਫਾਰਮ. ਇਹ ਦਲੀਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤਿੰਨਾਂ ਰੂਪਾਂ ਵਿੱਚ ਨੋਟ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਨੂੰ ਸ਼੍ਰੀ ਨਹਿਰਾ ਨੇ ਮੇਰੇ ਵਿਦਵਾਨ ਭਰਾ ਮਹਾਜਨ, ਜੇ. ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਦਬਾਇਆ ਸੀ:-

- (i) "ਬਹੁਤ ਹੀ ਤੱਥ, ਕਿ ਸੋਧੀ ਹੋਈ ਧਾਰਾ 19-ਬੀ ਨੂੰ 30 ਜੁਲਾਈ, 1958 ਤੋਂ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦਾ ਕਦੇ ਵੀ ਇਸ ਪ੍ਰਬੰਧ ਨੂੰ ਪਿਛਾਖੜੀ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਨਹੀਂ ਸੀ।"
- (ii) "ਜੇਕਰ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦਾ ਇਰਾਦਾ *ਭੱਲੇ ਰਾਮ ਦੇ ਕੇਸ ਦੁਆਰਾ ਤਬਾਦਲੇ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਲਾਭ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਦਾ ਸੀ*, ਤਾਂ ਧਾਰਾ 19-ਬੀ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 10-ਏ ਅਤੇ 2 (5-ਏ) ਵਾਂਗ 15 ਤਰੀਕ ਤੋਂ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਸੀ। ਅਪ੍ਰੈਲ, 1953. ਪਰ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ, ਮੇਰੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਸਲਾਹ ਨਾਲ. ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨਿਪਟਾਏ ਗਏ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਨੂੰ ਅਸਥਿਰ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਸੀ।"
- (iii) "ਰਾਜ ਲਈ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਕੋਈ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਕਿਉਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ 30 ਜੁਲਾਈ, 1958 ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਧਾਰਾ 19-ਬੀ ਨੂੰ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਬਣਾਇਆ।"

(37) ਇਹ ਸੱਚਮੁੱਚ ਸੱਚ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਵੀ ਮੰਦਭਾਗਾ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਲਈ *1theTlear* ਵਕੀਲ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਕੋਈ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਿਆ ਕਿ ਵਿਧਾਨ ਮੰਡਲ ਨੇ ਸੋਧੀ ਹੋਈ ਧਾਰਾ 19-ਬੀ ਨੂੰ 30 ਜੁਲਾਈ, 1958 ਤੋਂ ਲਾਗੂ ਕਿਉਂ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਨਾ ਕਿ 15 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1953 ਤੋਂ। ਪਰ ਮੈਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਦੇ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਕਾਰਨ ਦੱਸ ਚੁੱਕਾ ਹਾਂ। ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ *ਭੱਲੇ ਰਾਮ ਦੇ ਕੇਸ ਦੁਆਰਾ ਤਬਾਦਲੇ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਲਾਭ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਦੇ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਇਰਾਦੇ* ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਇਹ ਮੈਨੂੰ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ 1962 ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 6 ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਵਸਤੂਆਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ " ਦੀਆਂ ਵਸਤੂਆਂ ਅਤੇ ਕਾਰਨ"; ਖਿੱਲ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਉਸ ਐਕਟ ਨੂੰ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ (ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ਬਦਾਵਲੀ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ) ਸ਼੍ਰੀ ਨਹਿਰਾ ਦੀ ਉਕਤ ਦਲੀਲ ਦਾ ਪੂਰਾ ਜਵਾਬ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। 1962 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 6 ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦਾ ਸਪਸ਼ਟ ਉਦੇਸ਼ ਜਿਸ ਤਹਿਤ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 19-ਬੀ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 10-ਏ ਦੇ ਅਧੀਨ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, *ਭੱਲੇ ਰਾਮ ਦੇ ਕੇਸ* ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਿਰਪੱਖ ਕਰਨਾ ਸੀ, ਅਤੇ ਕੋਈ ਅਪਵਾਦ ਦਿਖਾਈ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ। ਕੇਸਾਂ ਦੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਨੂੰ ਛੱਡਣ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲੇ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ

ਭੱਲੇ ਰਾਮ ਦੇ ਕੇਸ ਦਾ ਕੋਈ ਅਸਰ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੈਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਦੇਖਿਆ ਹੈ, *ਭੱਲੇ ਰਾਮ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ* ਸਾਹਮਣੇ ਵਿਵਾਦ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਹੁਣ ਹੋਰ ਨਹੀਂ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਅਣ- ਸੋਧਿਆ ਹੋਇਆ ਧਾਰਾ 19-ਬੀ ਜਿਸ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਕਦੇ ਵੀ ਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਰਹੇ। *ਈਸਟ ਐਂਡ ਡਵੈਲਿੰਗਜ਼ ਕੰਪਨੀ, ਲਿਮਟਿਡ, ਬਨਾਮ ਫਿਨਸਬਰੀ ਬੋਰੋ ਕਾਉਂਸਿਲ (11), (ਪੰਨਾ 132 'ਤੇ)* ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਬਿਸ਼ਪਸਟੋਨ ਦੇ ਲਾਰਡ ਐਸਕੁਇਬ ਦੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਨਿਰੀਖਣ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਢੁਕਵੇਂ ਹਨ:—

"ਜੇ ਤੁਹਾਨੂੰ ਕਿਸੇ ਕਾਲਪਨਿਕ ਸਥਿਤੀ, ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਅਸਲ ਮੰਨਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਮਨ੍ਹਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ, ਅਸਲ ਨਤੀਜਿਆਂ ਅਤੇ

ਘਟਨਾਵਾਂ ਦੀ ਵੀ ਕਲਪਨਾ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਹੁੰਦੀ, ਤਾਂ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਵਹਿੰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੈ।"

ਹਾਊਸ ਆਫ਼ ਲਾਰਡਜ਼ ਦੇ ਉਪਰੋਕਤ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਬੰਬਈ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਪੰਡੁਰੰਗ ਵਿਨਾਇਕ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ (12), ਮੇਹਰ ਚੰਦ ਮਹਾਜਨ, ਜੇ., ਜੋ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਮੰਨਦੇ ਹਨ, ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਵਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਸ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਅਨੁਸਾਰ:-

"ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਕਨੂੰਨ ਲਾਗੂ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੁਝ ਅਜਿਹਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ, ਜੋ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਸੱਚਾਈ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਤਾਂ ਅਦਾਲਤ ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਅਤੇ ਪਾਬੰਦ ਹੈ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਕਲਪਨਾ ਨੂੰ ਕਿਹੜੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਅਤੇ ਕਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸਹਾਰਾ ਲਿਆ ਜਾਣਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਹੈ। ਵਿਧਾਨਕ ਗਲਪ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਇਸ ਦੇ ਤਰਕਪੂਰਨ ਸਿੱਟੇ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।"

ਇਸ ਲਈ, 1962 ਦੇ ਸੋਧ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਡੀਮਿੰਗ ਵਿਵਸਥਾ ਨੂੰ ਇਸ ਦੇ ਤਰਕਪੂਰਨ ਸਿੱਟੇ ਤੱਕ ਵਧਾ ਕੇ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ, ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਧਾਰਨਾ 'ਤੇ ਇਸ ਕੇਸ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਾ ਪਏਗਾ ਕਿ ਅਣਸੰਧਿਆ ਧਾਰਾ 19-ਬੀ ਨੇ ਕਦੇ ਵੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਨਹੀਂ ਵੇਖੀ ਸੀ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 19 -ਬੀ ਆਪਣੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਤੋਂ ਹੀ ਧਾਰਾ 10-ਏ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸੀ। ਮੇਰੇ ਖ਼ਿਆਲ ਵਿੱਚ, ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਨਿਪਟਾਏ ਗਏ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਨ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਭੱਲੇ ਰਾਮ ਦੇ ਕੇਸ ਵਾਂਗ ਸੋਧੇ ਹੋਏ ਐਕਟ ਦੀ ਸਕੀਮ ਤੋਂ ਪ੍ਰਗਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

(11) ਐਲ.ਆਰ. 19=12 AC 1091

(12) ਏਆਈਆਰ, 1953 ਐਸਸੀ 244.

**The Kanianwali Co-operative Farming Society at Kanianwali and others
u. The State of Punjab and others (Narula, J.)**

(38) ਭਲੇ ਰਾਮ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਮਾਈ ਲਾਰਡ ਮਹਾਜਨ, ਜੇ., ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿਰੁੱਧ ਰਾਜ ਦੀ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ, ਦੁੱਲਟ, ਜੇ., (2) ਵੱਲੋਂ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਭਲੇ ਰਾਮ ਅਤੇ ਹੋਰ (2), ਜਿਸ ਨੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਚ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਜਿਸ ਨਾਲ ਗਰੇਵਰ, ਜੇ., ਸਹਿਮਤ ਹੋਏ:-

“ਸੋਧਾਂ ਤੋਂ ਹੁਣ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜ਼ਮੀਨ-ਮਾਲਕ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਵਾਧੂ ਖੇਤਰ ਉਸ ਜ਼ਮੀਨ-ਮਾਲਕ ਦੀ 15 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1953 ਨੂੰ ਮੌਜੂਦ ਹਿੱਸੇਦਾਰੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਜ਼ਮੀਨ, ਜੋ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਉਸ ਸਮੇਂ ਸਰਪਲੱਸ, ਜ਼ਮੀਨ-ਮਾਲਕ ਦੁਆਰਾ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਬਾਦਲੇ ਦੀ ਪਰਵਾਹ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਸਰਪਲੱਸ ਹੀ ਰਹੇਗਾ। ਇਨ੍ਹਾਂ - ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਸਕਿਉਰਿਟੀ ਆਫ ਲੈਂਡ ਟੈਨਿਊਰਜ਼ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸੋਧਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਵਿਦਵਾਨ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਵੱਲੋਂ ਸੁਣਾਇਆ ਗਿਆ ਫੈਸਲਾ ਬਰਦਾਸ਼ਤ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ।

ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਸੈਕਸ਼ਨ 19-ਬੀ(1) ਵਿੱਚ "ਇਸ ਐਕਟ" ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਭਲੇ ਰਾਮ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਲੈਟਰਸ ਪੇਟੈਂਟ ਬੈਚ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਜਾਪਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ 1953 ਦੇ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਐਕਟ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਅਰਥ ਵਿਚ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸਮੀਕਰਨ (1) ਭਗਤ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ (3) (ਸੁਪਰਾ), (2) ਸ਼ਮਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ (4) (ਸੁਪਰਾ), ਅਤੇ (3) ਹੱਸ ਦੇ ਕੇਸਾਂ ਵਿਚ ਅਰਥ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ (5) (ਸੁਪਰਾ). ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਲਈ ਵਕੀਲ ਸੈਕਸ਼ਨ 19-ਬੀ(1) ਵਿੱਚ "ਇਸ ਐਕਟ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ" ਦੇ ਸਮੀਕਰਨ ਦਾ ਅਰਥ 30 ਜੁਲਾਈ, 1958 ਹੈ, ਯਾਨੀ ਆਰਡੀਨੈਂਸ ਦੀ ਮਿਤੀ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਇਹ ਵਿਆਖਿਆ ਸਹੀ ਹੋਣੀ ਸੀ, ਤਾਂ ਸੈਕਸ਼ਨ 19(ਬੀ)(1) ਦਾ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹਿੱਸਾ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਵੇਗਾ: -

ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਲਾਹਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ

As in the Act

"30 ਜੁਲਾਈ, 1958 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਤੇ 30 ਜੁਲਾਈ, 1958 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ।"

"After the commencement of this Act and before the 30th July, 1958."

ਇਹ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੀ ਇਸ ਦਲੀਲ ਵਿਚਲੀ ਭੁਲੇਖਿਆਂ ਦਾ ਪਰਦਾਫਾਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਮੈਂ ਇਸ ਵਿਚਾਰ ਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਸ੍ਰੀ ਨਹਿਰਾ ਦੀਆਂ ਤਿੰਨਾਂ ਦਲੀਲਾਂ ਵਿਚੋਂ ਹਰੇਕ, ਜਿਸ 'ਤੇ ਮੇਰੇ ਲਾਰਡ ਮਹਾਜਨ, ਜੇ. ਨੇ ਆਪਣਾ ਨਿਰਣਾ ਅਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਇਕ ਜਾਂ ਦੂਜੇ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕਮਜ਼ੋਰੀ,

(39) ਇਹ ਰੱਖਣ ਲਈ ਕੁਝ ਵਾਧੂ ਵਿਚਾਰ ਹਨ ਕਿ ਜੇ ਭਲੇ ਰਾਮ ਦੇ ਕੇਸ ਦਾ ਅੱਜ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਸੀ, ਭਾਵ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੇਂ ਅਸਲ ਧਾਰਾ 19-ਬੀ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰ ਕੇ ਅਤੇ ਸੋਧੀ ਹੋਈ ਧਾਰਾ 19-ਬੀ ਨਾਲ ਬਦਲ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ, ਤਾਂ ਸਹੀ ਫੈਸਲਾ ਹੋਣਾ ਸੀ। ਜਿਸ 'ਤੇ 7 ਮਈ, 1963 ਨੂੰ ਲੈਟਰਸ ਪੇਟੈਂਟ ਬੈਚ ਨੇ ਪਹੁੰਚ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, 1962 ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2(ਬੀ) ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2(5-ਏ) ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੋਧ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 19 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। -ਬੀ ਅਤੇ ਉਕਤ ਸੋਧ 1962 ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 1 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ

(2) ਦੁਆਰਾ 30 ਜੁਲਾਈ, 1958 ਤੋਂ ਲਾਗੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਭਾਵੇਂ ਸੈਕਸ਼ਨ 6 ਅਤੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 2 (ਬੀ) ਇੱਕੋ ਪੈਮਾਨੇ 'ਤੇ ਖੜੇ ਹਨ, ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਸੈਕਸ਼ਨ 1(2) ਦੁਆਰਾ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਪਿਛਲਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਉਹਨਾਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਹੋਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਬਾਰੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਅੰਤਰ ਹੈ। 1962 ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 10 ਦੁਆਰਾ ਲਿਆਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਹੈ: -

“ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 10-ਏ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਐਕਟ ਦੁਆਰਾ ਸੋਧਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਤੇ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2 ਦੀ ਧਾਰਾ (5-ਏ) ਨੂੰ ਹਮੇਸ਼ਾ 15 ਅਪ੍ਰੈਲ ਦੇ ਦਿਨ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ, 1953।”

ਉਪਰੋਕਤ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤੇ ਉਪਬੰਧ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਮੇਰੇ ਦਿਮਾਗ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਛੱਡਦੀ ਹੈ ਕਿ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ 15 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1953 ਤੋਂ ਲਾਗੂ ਹੋਏ, 1962 ਦੇ ਐਕਟ ਦੁਆਰਾ ਸੋਧੇ ਹੋਏ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 10-ਏ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਬਣਾਇਆ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਉਪਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸੰਸ਼ੋਧਿਤ ਧਾਰਾ 10-ਏ ਨੂੰ ਹਮੇਸ਼ਾ ਇਸਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਦੀ ਮਿਤੀ 'ਤੇ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਦੂਜੀ ਧਾਰਾ 19-ਬੀ ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (4) ਜੋ ਇਹ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਪ ਧਾਰਾ (1) ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਾਧੂ ਜ਼ਮੀਨ ਧਾਰਾ (ਏ) ਦੇ ਅਧੀਨ ਵਾਧੂ ਖੇਤਰ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਰਤੋਂ ਲਈ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇਗੀ। 10-ਏ, ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜ਼ਮੀਨ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਧਾਰਾ 19-ਬੀ ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ 15 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1953 ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਪਰ 30 ਜੁਲਾਈ, 1958 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜ਼ਮੀਨ ਐਕੁਆਇਰ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਤੀਸਰਾ, ਧਾਰਾ 19-F ਦੀ ਧਾਰਾ (ਬੀ) ਜੋ ਹੇਠ ਗੱਲਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ; ਕਿ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵਿਰਾਸਤ ਆਦਿ ਦੁਆਰਾ ਐਕਵਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਸਟੈਂਡਰਡ ਏਕੜ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨ ਲਈ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੁਲਾਂਕਣ ਅਜਿਹੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਦੀ ਮਿਤੀ (15 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1953) ਨੂੰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਤਾਂ ਕੋਈ ਅਰਥਹੀਣ ਹੋਵੇਗਾ ਧਾਰਾ 19-ਬੀ(1) 15 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1953 ਤੋਂ ਧਾਰਾ 10-ਏ ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ। ਇਹ ਵੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ ਕਿ ਸੈਕਸ਼ਨ 19-ਐਫ ਇਸ ਵਾਕਾਂਸ਼ ਨਾਲ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, "ਸ਼ੀਕਿਆਂ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।" ਚੌਥਾ ਅਤੇ ਅੰਤਮ, ਮੈਂ ਸੋਚਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਸੈਕਸ਼ਨ 19-ਬੀ(1) ਨੂੰ ਉਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਬਣਾਉਣਾ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸ੍ਰੀ ਨਹਿਰਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ।

ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਸਮਝਣਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਪੂਰੇ ਐਕਟ ਦੀ ਬਣਤਰ ਨੂੰ ਕੱਟਣਾ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਇਸ ਸ਼ਾਖਾ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਦੇਣਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਸੈਕਸ਼ਨ 19-ਬੀ ਬਾਰੇ ਮੇਰੀ ਰੀਡਿੰਗ ਅਨੁਸਾਰ, ਇਹ ਕਦੇ ਵੀ ਧਾਰਾ 10-ਏ ਦੇ ਦਾਇਰੇ 'ਤੇ ਰੁਕਾਵਟ ਪਾਉਣ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਪਰ ਸਿਰਫ ਸਕੀਮ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 10-ਏ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਸੀ। ਜਿਹੜੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਭੂਮੀ-ਮਾਲਕ ਦਾ ਸਰਪਲੱਸ ਖੇਤਰ ਬਣ ਗਈਆਂ ਸਨ, ਉਹ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤੀਆਂ ਦੇ ਸਥਿਤੀਆਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ, ਭਾਵ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕਰਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਵਿਰਾਸਤ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਕਦੇ ਵੀ ਸਰਪਲੱਸ ਖੇਤਰ ਨਹੀਂ ਰਹਿਣਗੀਆਂ। (ਸੈਕਸ਼ਨ 10-ਬੀ ਦੇ ਅਧੀਨ)। ਧਾਰਾ 19-ਬੀ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ 15 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1953 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੱਡੇ ਜ਼ਮੀਨ-ਮਾਲਕ ਬਣਨ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਵਾਧੂ ਰਕਬੇ ਨੂੰ ਹਾਸਲ ਕਰਨਾ ਸੀ, ਨਾ ਕਿ ਵਾਧੂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਹਾਸਲ ਕਰਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਰਪਲੱਸ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣਾ ਜੋ ਸੀ। 15 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1953 ਨੂੰ ਵੱਡੇ ਜ਼ਮੀਨ-ਮਾਲਕ। ਇਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਧਾਰਾ 19-ਬੀ ਨੂੰ ਉਸ ਰੋਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਵਿਵਾਦ ਨੂੰ ਸੁਲਝਾਉਣਾ ਆਸਾਨ ਹੁੰਦਾ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਜੋ ਇਸ ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਕਾਫੀ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਭੜਕਦਾ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਹ

**The Kanianwali Co-operative Farming Society at Kanianwali and others
u. The State of Punjab and others (Narula, J.)**

ਜ਼ਾਹਰ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 19-ਬੀ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਜੋ ਕਿ 30 ਜੁਲਾਈ 1958 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੈ, ਵਾਧੂ ਖੇਤਰ ਦਾ ਤਬਾਦਲਾ ਕਰਨ ਵਾਲਾ, ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਅਨੁਮਤੀ ਵਾਲੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸਦੀ ਅਸਲ ਹੋਲਡਿੰਗ, ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਹੈ, ਅਤੇ ਐਕੁਆਇਰ ਕੀਤਾ ਖੇਤਰ, ਹੋਵੇਗਾ। ਆਗਿਆਯੋਗ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਇਹ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 19-ਏ ਦੀਆਂ ਉਪ-ਧਾਰਾਵਾਂ (1) ਅਤੇ (2) 1953 ਦੇ ਐਕਟ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕਿਸੇ ਵੀ ਖੇਤਰ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਕੋਈ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਉੱਥੇ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਧਾਰਾ 10-ਏ, 15 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1953 ਅਤੇ 30 ਜੁਲਾਈ, 1958 ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਗ੍ਰਹਿਣ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣ ਦਾ ਕੋਈ ਵਾਜਬ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਇਸ ਲਈ, ਮੈਂ ਰੱਖਾਂਗਾ: -

- (i) ਕਿ ਧਾਰਾ 19-ਬੀ ਦੀ 30 ਜੁਲਾਈ, 1958 ਤੋਂ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਪਿਛਲੀ ਸੋਧ, ਉਸ ਧਾਰਾ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਪਹਿਲੇ ਦਿਨ ਤੋਂ ਹੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 10-ਏ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਧਾਰਾ 19-ਬੀ ਲਾਗੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ;
- (ii) ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੇਂ ਧਾਰਾ 19-ਬੀ ਧਾਰਾ 10-ਏ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਤੋਂ ਸੁਤੰਤਰ ਅਤੇ ਅਧੀਨ ਨਹੀਂ ਸੀ;
- (iii) ਕਿ ਸੈਕਸ਼ਨ 19-ਬੀ (ਅਨ-ਸੰਸ਼ੋਧਿਤ ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਸੋਧਿਆ) ਵਿੱਚ "ਇਸ ਐਕਟ" ਦੀ ਸਮੀਕਰਨ 1953 ਦੇ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਐਕਟ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, ਨਾ ਕਿ ਕਿਸੇ ਬਾਅਦ ਦੇ ਸੋਧੇ ਹੋਏ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ;
- (iv) *ਭੱਲੇ ਰਾਮ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਸਹੀ ਹੋਣ ਜਾਂ ਨਾ ਹੋਣ ਬਾਰੇ ਵਿਵਾਦ ਬਦਲੇ ਹੋਏ ਵਿਧਾਨਕ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬੇਲੋੜਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਅਣਸੋਧੀ ਧਾਰਾ 19-ਬੀ ਨੂੰ ਕਦੇ ਵੀ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।*
ਅਤੇ ਸੰਸ਼ੋਧਿਤ ਧਾਰਾ 19-ਬੀ ਨੂੰ ਇਕਮਾਤਰ ਸੈਕਸ਼ਨ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜੋ ਲਾਗੂ ਹੋਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ;
- (v) *ਭਗਤ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕੇਸ (3) (ਸੁਪਰਾ), ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਸ਼ਮਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ (4) (ਸੁਪਰਾ), ਅਤੇ ਹੰਸ ਰਾਜ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ (5) (ਸੁਪਰਾ) ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ (2) (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਪੱਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ, ਸਹੀ ਅਤੇ ਬੇਮਿਸਾਲ ਹੈ;*
- (vi) *ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਸਿੱਖਿਅਕ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਨਿਰੀਖਣ ਜੋ ਪਹਿਲਾਂ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਉਲਟ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਦੀ ਸਟੇਟ ਆਫ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਭੱਲੇ ਰਾਮ ਅਤੇ ਹੋਰ (2) (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਬੈਂਚ ਬਿਲਕੁਲ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਇਸੇ ਕਾਰਨ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਆਤਮਾ ਦੇਵੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ (7) (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਮੇਰਾ ਫੈਸਲਾ ਹੁਣ ਮੁੱਦੇ ਵਿੱਚ ਹੈ (ਜੋ ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲਾਂ ਸਿੰਗਲ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਸੀ। (6) ਜਿਸ ਨਾਲ ਮੈਂ ਬੰਨ੍ਹਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ) ਵੀ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਸੀ;*
- (vii) ਕਿ 30 ਜੁਲਾਈ, 1958 ਤੋਂ ਧਾਰਾ 19-ਬੀ ਰੈਟਰੋਜ਼ ਪੈਕਟਿਵ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਕਰਨ ਨਾਲ, ਸਿਰਫ ਸਮੱਗਰੀ ਦੇ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਕੋਈ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਹੀਂ ਪੈਂਦਾ, ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਜ਼ਮੀਨ ਜੋ ਇੱਕ ਵਾਰ

ਕਿਸੇ ਵੱਡੇ ਭੂਮੀ-ਮਾਲਕ ਦੇ ਵਾਧੂ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਕਦੇ ਨਹੀਂ। ਸਰਪਲੱਸ ਹੋਣਾ ਬੰਦ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਦੇ ਵੀ ਉਸ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਨਹੀਂ ਕੱਢਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਧਾਰਾ 10-ਏ (ਏ) ਦੇ ਅਧੀਨ ਵਰਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਯੋਗ ਹੈ, ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਜਾਂ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤੀ ਵਿਰਾਸਤ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਛੱਡ ਕੇ; ਅਤੇ

- (viii) ਕਿ ਧਾਰਾ 19-ਬੀ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ 15 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1953 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੱਡੇ ਭੂਮੀ-ਮਾਲਕ ਬਣ ਗਏ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਵਾਧੂ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਹੋਰ ਜ਼ਮੀਨ-ਮਾਲਕ ਤੋਂ ਹੋਰ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਕੇ, (ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਧਾਰਾ 10 (ਧਾਰਾ 10) ਦੇ ਅਧੀਨ ਵਿਰਾਸਤ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨਾ ਸੀ। ਅ) ਅਤੇ 15 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1953 ਨੂੰ ਵੱਡੇ ਭੂਮੀ-ਮਾਲਕਾਂ ਦੇ ਸਰਪਲੱਸ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਨਾ ਘਟਾਉਣਾ।

(40) ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੰਬਰ 1 ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸ੍ਰੀ ਡੀ.ਐਸ. ਨਹਿਰਾ ਦੁਆਰਾ ਕੁਝ ਲੰਬਾਈ 'ਤੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ।

ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਇੱਕ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਭਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਐਕਟ ਦੇ ਸੰਚਾਲਨ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਸੀ, ਅਤੇ ਕਿਉਂਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 5 ਦਾ ਵਿਵਾਦਿਤ ਸਰਪਲੱਸ ਖੇਤਰ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੰਬਰ 1, ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਭਾ ਦੀ ਕਾਸ਼ਤ ਵਿੱਚ ਸੀ, ਕੋਈ ਹਿੱਸਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਸ ਦੀ ਧਾਰਾ 10-ਏ(ਏ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਵਰਤੋਂ ਲਈ ਉਪਲਬਧ ਕਰਵਾਈ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਦਲੀਲ ਸ੍ਰੀ ਨਹਿਰਾ ਨੇ ਅੱਧ ਵਿਚਕਾਰ ਹੀ ਛੱਡ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਜਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਭਾਵਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਮੂਲ ਛੋਟ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪਿਆ ਸੀ।

(41) ਉਪਰੋਕਤ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਸੁਆਮੀ ਸ਼ਮਸ਼ੇਰ ਬਹਾਦਰ, ਜੇ. ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ, ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਸਫਲ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੇ। ਮੈਂ ਇਸ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਖਰਚਿਆਂ ਸਮੇਤ ਖਾਰਜ ਕਰਾਂਗਾ।

ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਹੁਕਮ

(42) ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਦੀ ਰਾਏ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਇਹ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਅਸਫਲ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਖਰਚਿਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਖਾਰਜ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਕੇ. ਐਸ. ਕੇ

**The Kanianwali Co-operative Farming Society at Kanianwali and others
u. The State of Punjab and others (Narula, J.)**

ਡਿਸਕਲੇਮਰ:- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ-ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਗੁਲਜ਼ੇਬਾ